

879 en 879a van het Burgerlijk Wetboek aanvaard. Aan een algehele gelijkstelling van niet-erkende met wèl erkende onwettige kinderen staan bewijsproblemen in de weg alsmede het feit dat de groep van niet-erkende kinderen soms onduidelijk van omvang is.

Ad artikel 35.

Naar aanleiding van de in onderdeel a van het tweede lid opgenomen bepaling wijzen de ondergetekenden erop dat deze ertoe leidt, dat het wezenpensioen ook eindigt bij het meerderjarig worden als gevolg van het in het huwelijk treden door de betrokken wees. Zowel door een huwelijk als door wettiging en adoptie ontstaat rechtens een nieuwe situatie voor wat betreft de onderhoudsplicht, hetgeen de basis voor het wezenpensioen doet wegvallen.

Ad artikelen 37, 38 en 39.

Precies als bij de andere pensioenen die in het ontwerp worden geregeld, is bij het tijdelijk pensioen onderscheiden tussen enerzijds het recht op pensioen (artikel 37) en de ingang (artikel 38) en het einde daarvan (artikel 39), en anderzijds de hoogte van het pensioen. De bepaling van dit laatste is te vinden in de tweede afdeling van hoofdstuk IV, in artikel 51.

De datum van ingang van het tijdelijk pensioen, alsmede de datum van beëindiging daarvan indien de vermiste in leven blijkt te zijn, dienen door het bestuur van het APNA te worden bepaald. In het algemeen zal de meest voor de hand liggende datum van ingang van het tijdelijk pensioen zijn de dag met ingang waarvan de betaling van bezoldiging of loon of van een daarvoor in de plaats tredende uitkering is stopgezet.

Omdat het tijdelijk pensioen ingevolge artikel 65, tweede lid, kan worden teruggevorderd wanneer de vermiste in leven blijkt te zijn, zal, om schuldvorming zoveel mogelijk te voorkomen, in die gevallen het pensioen bij voorkeur dienen te eindigen met ingang van de eerste dag van de maand waarin het in leven zijn van de vermiste bij het bestuur bekend is geworden.

Ad artikelen 40 en 41.

Deze artikelen treden in de plaats van het tweede lid van artikel 47 van de huidige Pensioenverordening, maar bevatten enkele aanvullingen, zoals de gelijkstelling van de weduwnaar met de weduwe door middel van de term „nabestaande” en, in artikel 41 lid 3, de onmogelijkheid om in de vorm van smartegeld voordeel te hebben van het ombrengen van degene aan wie de pensioenaanspraken wordt ontleend.

Dit laatste is een voorschrift analoog aan dat van artikel 36 ten aanzien van het nabestaandenpensioen. De bepaling betreffende het smartegeld wijkt evenwel

in zoverre af, dat een uitzondering wordt gemaakt voor de begrafenis-kosten. Reden voor deze afwijking is de wenselijkheid dat aldus gewaarborgd wordt dat de omgebrachte een passende begrafenis kan krijgen.

Ad artikel 42.

Het pensioen van de nabestaande van een overheidsdienaar die in actieve dienst overlijdt wordt afgeleid van het pensioen waarop de overledene recht of uitzicht zou hebben gehad, indien hij op het tijdstip van overlijden aan alle vereisten voor ouderdomspensioen — ontslag, pensioengerechtigde leeftijd — zou hebben voldaan, echter met deze gunstige bijkomende bepaling, dat de diensttijd in dit geval wordt verlengd met de diensttijd die hij nog had kunnen vervullen, indien hij tot het bereiken van de 60-jarige leeftijd in dienst had kunnen blijven. De omvang van „het pensioen waarop de overheidsdienaar recht of uitzicht zou hebben gehad”, zoals lid 1 het formuleert, wordt voor het overige door de artikelen 27 en 28 geregeld, met dien verstande dat het eerste lid van artikel 28, dat slechts gevolgen behoort te hebben voor de voormalig overheidsdienaar zelf, niet geldt.

Het nabestaandenpensioen wordt vervolgens van het „eigen” pensioen afgeleid door vermenigvuldiging met de breuk $\frac{5}{7}$. Het nabestaanden- en het wezenpensioen worden in de nieuwe regeling namelijk gesteld op $\frac{5}{7}$ de respectievelijk $\frac{1}{7}$ de gedeelte van het pensioen van de overleden overheidsdienaar, dit in tegenstelling tot de huidige situatie, waarbij deze normen zijn bepaald op $\frac{5}{8}$ ste en $\frac{1}{8}$ ste gedeelte. Destijds is men ervan uitgegaan dat de gezinssamenstelling in de regel uit twee volwassenen en drie kinderen bestond; in verband daarmee werd het nabestaandenpensioen op $\frac{5}{8}$ ste (de helft plus één kindsdeel), en het wezenpensioen op $\frac{1}{8}$ ste deel gesteld. Het totaal aan nabestaanden- en wezenpensioen is dan, uitgaande van het normgezin, $\frac{5}{8} + (3 \times \frac{1}{8}) = 1$, derhalve gelijk aan het „eigen” pensioen, waarvan de pensioenen zijn afgeleid. Thans wordt er daarentegen van uitgegaan dat gezinnen in de regel niet meer dan twee kinderen tellen. In verband daarmee wordt, naast het op $\frac{5}{7}$ de deel bepaalde nabestaandenpensioen, het wezenpensioen gesteld op $\frac{1}{7}$ de deel. Het totaal bedraagt dus $\frac{5}{7} + (2 \times \frac{1}{7}) = 1$, waardoor hetzelfde resultaat wordt bereikt als in het voorgaande geval.

De ondergetekenden wijzen erop, dat het recht op nabestaandenpensioen weliswaar een afgeleid, maar tevens een zelfstandig recht is. Dit heeft tot gevolg dat hetgeen rechtskracht heeft in de rechtsverhouding tussen het APNA en een gepensioneerd overheidsdienaar, niet reeds om die reden rechtskracht heeft in de rechtsverhouding tussen het fonds en de nabestaanden van de betrokken gepensioneerd overheidsdienaar. Bij de toekenning van het nabestaandenpensioen — en daardoor ook van het wezenpensioen — zal derhalve geheel opnieuw moeten worden overwogen of de wettelijke bepalingen bij de berekening van het „on-

derliggende" pensioen juist zijn toegepast.

De in het tweede lid geïntroduceerde diensttijd-„doortelling" kan niet anders worden verstaan dan als telling naar de mate waarin de diensttijd onmiddellijk vóór het overlijden van de overheidsdienaar in actieve dienst voor pensioen geldig was. Was de overleden overheidsdienaar onmiddellijk vóór zijn ontslag in een deeltijdbetrekking werkzaam, dan geschiedt de diensttijd-doortelling naar rato van de deeltijdfactor (zie artikel 17 lid 3). Doortelling vindt eveneens plaats wanneer het gaat om het pensioen van de weduwe of weduwnaar van een op wachtgeld gestelde overheidsdienaar en wel naar rato van een factor $\frac{1}{2}$ (zie artikel 19). Indien de overleden wachtgelder laatstelijk vóór zijn wachtgeld in een deeltijdbetrekking werkzaam was, wordt deze factor $\frac{1}{2}$ vermenigvuldigd met de laatstelijk geldende deeltijdfactor.

Het derde lid ziet op de weinig voorkomende situatie dat de overheidsdienaar vóór zijn 25ste verjaardag overlijdt en derhalve bij ontslag nog geen uitzicht op pensioen zou kunnen hebben: hij heeft vanwege zijn leeftijd zelf nog geen voor pensioen geldende jaren kunnen verwerven (wegens artikel 17 lid 2). Voor hem, of veeleer ten behoeve van de nabestaande en wezen die hij achterlaat, wordt dan een fictieve diensttijd vastgesteld die begint op de eerste dag van de maand waarop hij 25 zou zijn geworden en die eindigt met het einde van de maand waarin hij 60 zou zijn geworden.

Het vierde lid betreft een uitzondering op de fictieve diensttijd-doortelling, bedoeld in het tweede lid. Indien de overheidsdienaar ten tijde van het overlijden zijn betrekking niet uitoefende als gevolg van verlof dat hij genoot, wordt in het algemeen niet doorgeteld. Wel wordt weer doorgeteld, als het bestuur een positieve beslissing had afgegeven als bedoeld in het tweede lid van artikel 20.

Het verdient de aandacht dat in dit vierde lid bij de opsomming van de artikelliden van artikel 20 het derde lid niet wordt vermeld. Dat lid betreft verlof gedurende welke in een andere betrekking een overheidspensioen wordt verdiend. Het feit dat het hier niet vermeld wordt impliceert dat, in geval van overlijden tijdens een verlof waarin een andere overheidsbetrekking werd bekleed, ook in de betrekking waaruit het verlof werd verleend, diensttijd-doortelling voor het pensioen der nagelaten betrekkingen plaatsvindt. Er is dan in theorie sprake van parallel lopende doortellingstijden, namelijk in de verlofbetrekking en in de feitelijk vervulde betrekking. Dit zou uiteraard een te hoge pensioeninkomst opleveren. Dat men hierop uitkomt wordt voorkomen door artikel 23. Ingevolge deze bepaling geldt voor de beide doortellingstijden slechts één berekeningsgrondslag, namelijk de hoogste. Voorts tellen voor de pensioenberekening de parallel lopende tijden slechts voor één. Dit volgt uit de strekking van artikel 23.

Ad artikelen 43 en 44.

Wat onder een gewezen overheidsdienaar moet worden verstaan is aangegeven in artikel 1, onderdeel g. Artikel 43 heeft dan ook betrekking op het nabestaandenpensioen van een bij het overlijden reeds ontslagen, doch niet op wachtgeld gestelde en evenmin gepensioneerde ex-overheidsdienaar. Is de ex-overheidsdienaar wèl reeds gepensioneerd, en beantwoordt hij dus aan de definitie van onderdeel h van artikel 1, dan geldt artikel 44.

Ad artikel 45.

Dit artikel biedt een geherformuleerde, maar inhoudelijk ongewijzigde versie van het laatste lid van artikel 27 van de huidige Pensioenverordening, zoals de erin voorkomende verwijzing naar artikel 42 lid 2 beantwoordt aan de verwijzing naar het tweede lid van artikel 27 in de bedoelde, thans nog geldende tekst.

Het effect van de bepaling is dat de weduwe of weduwnaar van een vóór het 60ste levensjaar overleden overheidsdienaar, resp. -dienes, wanneer zij of hij op een zeker moment na dat overlijden opnieuw trouwt, slechts het genot behoudt van het pensioen dat is opgebouwd gedurende de tijd waarin zij/hij met de overledene gehuwd was, zonder fictieve doortelling van diensttijd en daaruit voortvloeiende verhoging van dat pensioen.

Terloops merken de ondergetekenden op dat het onderhavige artikel en de zojuist gegeven toelichting een sprekend voorbeeld vormen van de vereenvoudiging in woordkeuze die door de hantering van de term „nabestaande” voor weduwe en weduwnaar veroorzaakt wordt, en daarmee een bewijs van de juistheid van de in de toelichting bij onderdeel i van artikel 1 ontwikkelde stelling.

Ad artikel 47.

In verband met het voorgestelde bedrag aan nabestaandenpensioen van $\frac{5}{7}$ de deel van het pensioen waarop de overheidsdienaar zelf recht of uitzicht zou hebben gehad, wordt in het eerste lid voorgesteld de bedragen van het wezenpensioen te stellen op $\frac{1}{7}$ de en $\frac{2}{7}$ de van het pensioen van de overledene in plaats van $\frac{1}{8}$ ste, resp. $\frac{2}{8}$ ste, zoals de verhoudingsgetallen thans nog luiden. Over deze wijziging is in de toelichting bij artikel 42 reeds het nodige uiteengezet.

Voor halve wezen bedraagt het pensioen dus in het algemeen $\frac{1}{7}$ de van het pensioen van de overledene; volle wezen en degenen die met hen gelijkgesteld worden — deze gelijkstelling kan zich bij toepassing van artikel 48 voordoen — hebben recht op $\frac{2}{7}$ de deel van dat pensioen.

Kinderen uit een door een andere oorzaak dan overlijden ontbonden huwelijk hebben op grond van artikel 33 evengoed aanspraak op wezenpensioen. Maar zij zien hun pensioen tot $\frac{1}{7}$ de deel gehalveerd, wanneer hun vader of moeder bij het overlijden van de overheidsdienaar — zijn, resp. haar gewezen echtge-

no(o)t(e) — recht op bijzonder nabestaandenpensioen heeft. Of dit het geval is, kan worden bepaald aan de hand van artikel 32 van het ontwerp. Aangezien de in onderdeel b van artikel 32 lid 1 neergelegde beperking — waardoor de regeling van het bijzonder nabestaandenpensioen alleen geldt voor degenen voor wie het vonnis tot echtscheiding of ontbinding van het huwelijk op of na 1 augustus 1990 rechtskracht heeft verkregen — naarmate de tijd vordert steeds minder betekenis zal krijgen, zullen relatief steeds meer van deze kinderen als halve wees gelden en dus slechts een wezenpensioen van $\frac{1}{7}$ de genieten.

Het tweede lid is nodig om pleegkinderen soortgelijke rechten te doen hebben als eigen kinderen; het speelt in voorkomende gevallen ook een rol bij een eventuele herberekening van het wezenpensioen op grond van artikel 48.

Het derde lid bevat een anti-cumulatieregel, doch geen nieuwe: dezelfde bepaling treft men in artikel 27D van de huidige Pensioenverordening aan.

Ad artikel 48.

Aangezien uit artikel 47 lid 1 volgt dat voor de toepassing van de regeling van het wezenpensioen alleen die wees als halve wees beschouwd wordt, die één ouder heeft die niet alleen nog in leven is, maar tevens nabestaandenpensioen geniet van de overheidsdienaar die de andere ouder van de betrokken wees is geweest, en dat alle andere wezen als volle wezen worden beschouwd, ligt de noodzaak van artikel 48 voor de hand. Steeds als dat nabestaandenpensioen eindigt, hetzij door het overlijden ook van de andere ouder, hetzij door zijn (haar) hertrouwen, dient de wees het voor volle wezen geldende pensioen te gaan ontvangen, dus in het algemeen gezegd het dubbele van hetgeen dat pensioen tevoren inhield.

Is het eerste lid van het artikel algemeen gesteld, op iedere beëindiging van nabestaandenpensioen betrokken, het tweede ziet uitsluitend of de beëindiging als gevolg van hertrouwen. Een proportionele toename van het wezenpensioen is het resultaat van de hierbij voorgeschreven berekening.

Ad artikel 49.

Het eerste lid van dit artikel komt naar de strekking geheel overeen met artikel 27C van de huidige Pensioenverordening.

De uitsluiting van de toepassing van artikel 28 lid 1, die in het tweede lid van artikel 49 wordt voorgeschreven, is niet in strijd met de als beginsel gehanteerde anti-cumulatieregel. Immers, anders dan het invaliditeitspensioen waarom het in artikel 28 gaat, is nabestaanden- of wezenpensioen nimmer bedoeld als een alternatief voor met actieve beroepsuitoefening verworven inkomsten; nabestaandenpensioen kan voor een bepaalde persoon ook zeer wel samenvallen met een uit eigen loopbaan verworven eigen pensioen. Daarentegen is de anti-cumulatie-

regel van artikel 29 — waardoor opstapeling van pensioen op grond van dezelfde diensttijd wordt tegengegaan — uiteraard wèl van toepassing.

De indexeringsbepaling van artikel 30 geldt als gevolg van het derde lid van artikel 49 ook voor nabestaanden- en wezenpensioen.

Ad artikel 50.

Het artikel schrijft een evenredige vermindering van de pensioenbedragen voor, wanneer het totaal aan nabestaandenpensioen, bijzonder nabestaandenpensioen en wezenpensioen het bedrag waarvan die pensioenen zijn afgeleid, dus het — aangezien de betrokken overheidsdienaar inmiddels overleden is: fictieve — eigen pensioen, zou overschrijden. Hiervan is dus al sprake, indien er naast de weduwe of weduwnaar meer dan twee wezen zijn.

Ad artikel 52.

Met dit artikel vangt hoofdstuk V (artikelen 52-56) aan, waarin een aantal bepalingen van min of meer procedurele en administratieve aard is samengebracht; ook enige privaatrechtelijke aspecten — mogelijkheden van vervreemding, verpanding, lastgeving — zijn in dit hoofdstuk te vinden.

Artikel 52 houdt in vergelijking met artikel 45 van de Pensioenverordening Burgerlijke Landsdienaren 1938 verscheidene verbeteringen in, onder meer in het derde, onderscheidenlijk vierde lid de introductie van de mogelijkheid om ambtshalve een pensioen toe te kennen en om een voorschot op een pensioen te verlenen. De mogelijkheid van een toekenning ambtshalve is geschapen om degenen die, om welke reden dan ook, niet of niet voldoende voor hun belangen kunnen opkomen of geen wettelijke vertegenwoordiger hebben die dit zou kunnen doen, of er wel een hebben, maar die dit nalaat, in bescherming te nemen. Het derde lid zal derhalve, naar men verwachten mag, slechts in uitzonderingsgevallen worden toegepast. Toekenning van een voorschot op het pensioen zal voornamelijk geschieden in gevallen waarin het zich laat aanzien dat een pensioenaanvraag wel gehonoreerd zal worden, maar de afdoening van de aanvraag nog geruime tijd zal vergen. Een dergelijk voorschot zelf behoeft niet uitdrukkelijk te worden aangevraagd; het kan ook door het bestuur van het APNA aan de betrokkene worden aangeboden.

Voorts is de beslissingsbevoegdheid met betrekking tot de toekenning van pensioenen e.d., die in de huidige Pensioenverordening bij de Gouverneur ligt, naar het bestuur van het APNA overgebracht. Voor wat deze aangelegenheid betreft moge naar punt 17 van paragraaf 2.2 van de Algemene beschouwingen en naar de eerste alinea van de toelichting bij artikel 1 verwezen worden.

Ad artikel 53.

Dit artikel berust op de gedachte dat uit het besluit waarbij het pensioen wordt toegekend of de aanvraag wordt afgewezen, duidelijk dient te blijken waarop het steunt. Het besluit zal volledige informatie moeten geven over de bepalingen die bij de vaststelling van het pensioen in aanmerking zijn genomen en de wijze waarop het is berekend. Daardoor zullen belanghebbenden zich gemakkelijker een oordeel kunnen vormen over de juistheid van het besluit en van de vastgestelde omvang van het pensioen, en zullen ze op een meer verantwoorde wijze van hun beroepsrecht, opgenomen en uitgewerkt in de artikelen 90 en 91, gebruik maken.

Ad artikel 54.

Door de vrijstellingsbepaling van dit artikel worden de in verband met pensioenen opgestelde bewijsstukken toegevoegd aan de testamenten, belastingdocumenten en andere stukken die ingevolge artikel 13 van de Registratieverordening 1908 (P.B. N° 47) aan de verplichting om door de Inspecteur der Belastingen te worden geregistreerd zijn onttrokken.

Aangaande het met het recht van registratie vaak in één adem genoemde zegelrecht behoeft in dit artikel niets te worden geregeld, aangezien „alle stukken, opgemaakt in verband met de toekenning van pensioen ingevolge de in de Nederlandse Antillen geldende pensioenverordeningen” reeds bij artikel 65 sub 55° van de Zegelverordening 1908 (P.B. 1956, N° 108) van die belasting zijn vrijgesteld.

Ad artikel 55.

De huidige Pensioenverordening kent niet een met de eerste twee leden van artikel 55 vergelijkbare bepaling. Uitdrukkelijk is in dit nieuwe voorschrift geregeld dat het bestuur verantwoordelijk is voor de betaling van de pensioenen (lid 1) en dat deze maandelijks geschieden (lid 2). Met opzet is niet in het artikel aangegeven of de betaling vooruit, aan het begin van de maand, dan wel aan het einde van de maand en dus achteraf, dient te geschieden, ten einde aan het bestuur van het APNA ten deze beslissingsvrijheid te gunnen, mocht het daaraan ooit behoefte krijgen; maar zolang geen ingrijpende wijziging van de situatie optreedt, zal precies zoals nu gebruikelijk is aan het einde van de maand uitbetaald worden, aangezien dit het best aansluit bij de betalingstijdstippen waaraan de gepensioneerden vóór hun pensionering gewend waren.

Lid 3 bevat een verjaringsregeling zoals thans artikel 51 van de Pensioenverordening die biedt. Slechts is de termijn verkort van vijf naar twee jaren. Het komt de ondergetekenden namelijk voor dat er wel een al te grote discrepantie bestaat tussen deze lange verjaringstermijn en die welke door de artikelen 1987 tot en met 1989 van het Burgerlijk Wetboek wordt gesteld aan de vorderingen

van onderwijzend personeel en van werknemers op grond van een arbeidsovereenkomst (één jaar: artikel 1987), van artsen, apothekers, deurwaarders (artikel 1988), advocaten en notarissen (artikel 1989; allen twee jaar) en die van pensioengerechtigden. Zulks te meer, aangezien het in deze verjaringsregel uitsluitend om invorderbare pensioengelden gaat. Van invordering van pensioen kan pas sprake zijn wanneer daaraan een toekenning van pensioen is voorafgegaan. De vervaltermijn van twee jaar begint dus niet te lopen bij het ontstaan van het recht, maar op het moment van betaalbaarstelling ervan. Van het effect van de verjaringsregeling behoeft men zich ook hierom geen bijzondere zorgen te maken, omdat tegenwoordig normaliter alle pensioenbetalingen maandelijks naar een door de begunstigde aangegeven rekening-courant worden overgeschreven; daardoor zijn zij dan dadelijk „ingevorderd”.

De verkorting van de verjaringstermijn tot twee jaar zal onmiddellijk ingaan, zodra het onderhavige ontwerp tot wet geworden is. Daarvoor zorgt het overgangsartikel 107, dat een regeling treft met betrekking tot termijnen die reeds op het tijdstip van inwerkingtreding van de landsverordening lopen. Het effect daarvan zal zijn, dat alle niet-ingevorderde bedragen, die twee jaar of langer vóór de inwerkingtreding opengevallen zijn, onmiddellijk op de betreffende datum vervallen zullen zijn.

Op grond van het vierde lid kunnen bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, regels worden gegeven voor bepaalde uitbetalingssituaties, zoals betalingen in het buitenland en betaling aan erfgenamen. Het ligt voor de hand dat in het landsbesluit aan de gepensioneerde ook de verplichting wordt opgelegd om binnen een bepaalde tijd een eventuele adreswijziging of wijziging van de burgerlijke staat aan de APNA-administratie te melden.

Ad artikel 56.

De tekst van dit artikel is gelijk aan die van de leden 1 tot en met 4 van artikel 48 van de huidige Pensioenverordening, voor wat betreft de leden 2, 3 en 4 woordelijk, voor wat betreft lid 1 naar de strekking; immers ook de onvervreemdbaarheid waarvan artikel 1 van dat artikel 48 spreekt moet eigenlijk op de aanspraak op pensioen betrokken worden. De term „aanspraak” omvat, gelijk in de voorlaatste alinea van de toelichting bij de artikelen 12 en 13 reeds is aangegeven, het uitzicht en het recht op pensioen in de zin van deze landsverordening.

Aan de mogelijkheid die lid 5 van het bedoelde artikel 48 van de Pensioenverordening thans biedt is gebleken geen behoefte (meer) te bestaan. De enige voorschotregeling waarin in het onderhavige ontwerp nog wordt voorzien is die van artikel 52 lid 4; aangezien het in dat geval het bestuur van het APNA is dat over de toekenning van het voorschot beslist, zal het ook dat bestuur zijn waar-

door — in samenspraak met de betrokkene — de modaliteiten van de terugbetaling ervan worden vastgesteld.

De bepaling van lid 6 van artikel 48 van de Pensioenverordening is in elk geval in zijn algemeen gestelde bewoordingen naar de mening van de ondergetekenden onaanvaardbaar; het mag toch niet zo zijn, dat een ieder die in een instelling als in dat zesde lid bedoeld wordt opgenomen automatisch van zijn beschikingsbevoegdheid met betrekking tot het hem toekomende pensioen wordt beroofd! In voorkomende gevallen zal hetzij een bijzondere wettelijke regeling, hetzij een daarop gebaseerde rechterlijke beschikking of vonnis, dienen te voorzien in de mogelijkheid van betaling van het pensioen aan een ander dan de gerechtigde. Deze zelfde opmerking dient met betrekking tot lid 8 — het zevende lid bevat slechts een bijzondere uitwerking van het zesde — te gelden.

Ad artikelen 57-64 (hoofdstuk VI).

In hoofdstuk VI is alles bijeengebracht wat de pensioenbijdrage betreft. In de bestaande Pensioenverordening behoren de daarop betrekking hebbende artikelen tot hoofdstuk IV, maar zijn daarin over drie verschillende paragrafen verdeeld. Het voornaamste motief voor deze nadere indeling is gelegen in het feit dat de Pensioenverordening een onderscheid maakt tussen de bijdrage voor het eigen pensioen, die alle in pensioengerechtigde dienst opgenomen ambtenaren dienen te betalen, en de bijdrage voor het weduwen- en wezenpensioen, die alleen betaald wordt door hen die inderdaad huwelijks- en verwantschapsbetrekkingen hebben. Van deze onderscheiding is in het onderhavige ontwerp afgestapt — zie punt 9 van paragraaf 2.2 van de Algemene beschouwingen van deze memorie —, en bijgevolg bestaat aan de onderverdeling evenmin nog behoefte.

Ad artikel 57.

Dit openingsartikel van hoofdstuk VI introduceert de term „bijdragegrondslag”. Bijdragegrondslag is hetgeen een overheidsdienaar in een bepaald kalenderjaar in totaal aan ambtelijk inkomen ontvangt of geacht wordt te hebben ontvangen.

Met het tweede lid wordt beoogd een oplossing te bieden voor het probleem van de „dubbele pensioenbijdrage” indien aan een overheidsdienaar volledig verlof is verleend uit zijn betrekking met het oog op de vervulling van een betrekking waaraan eveneens de status van overheidsdienaar wordt ontleend. Op grond van artikel 25 lid 3 blijft namelijk als ambtelijk inkomen gelden het ambtelijk inkomen dat zou hebben gegolden indien geen verlof was verleend. In lid 2 van artikel 57 wordt daarom het teveel aan pensioenbijdrage dat in de bedoelde gevallen zou ontstaan, gereduceerd, precies zoals in artikel 23 het ambtelijk inkomen, behorende bij de tijdens het verlof beklede betrekking, geheel of ten dele buiten beschouwing blijft bij de vaststelling van de berekeningsgrondslag.

In lid 4 wordt een administratief voorschrift gegeven, ten einde het bestuur van het APNA de mogelijkheid te bieden de gegevens up-to-date te houden. Het bestuur krijgt in lid 5 bovendien de mogelijkheid van een zelfstandige vaststelling van bijdragegrondslagen, indien het op grond van de van het lichaam of van elders verkregen gegevens daartoe aanleiding ziet. Dat het in zulke gevallen een mededelingsplicht heeft, gelijk de tweede volzin van lid 5 bepaalt, spreekt eigenlijk vanzelf.

Ad artikel 58.

In het eerste lid wordt de verschuldigdheid van de pensioenbijdragen door de lichamen geregeld. De wijze waarop de lichamen op de in hun dienst zijnde overheidsdienaren verhaal kunnen toepassen, is in artikel 62 geregeld.

In het tweede lid wordt de pensioenbijdrage, die in de huidige pensioenregeling in totaal 31% c.q. 34% van de pensioengrondslag bedraagt, bepaald op 25% van de bijdragegrondslag. In de paragrafen 3 en 3.1 van de Algemene beschouwingen zijn de uitkomsten van de berekeningen vermeld die hebben geleid tot de bepaling van dit premiepercentage.

Ad artikel 59.

Artikel 59 ziet op de situatie dat een overheidsdienaar in een omstandigheid verkeert waarin de diensttijd niet als zodanig in aanmerking wordt genomen voor de berekening van zijn pensioen. Over de bedoelde periodes van non-activiteit, aangegeven in het eerste lid, hoeft niet voor ouderdomspensioen te worden gereserveerd. De redelijkheid gebiedt dan ook dat in dergelijke gevallen niet de volledige pensioenbijdrage verschuldigd is, maar dat het pensioenfonds wel schadeloos wordt gesteld voor zover het risico draagt. Dit risico bestaat uit de mogelijkheid, dat gedurende het verlof blijvende invaliditeit intreedt, die tot toekenning van invaliditeitspensioen leidt. Het gedeelte van de pensioenbijdrage dat betrekking heeft op het invaliditeitsrisico belooft globaal een kwart van de totale pensioenbijdrage. Dit gedeelte blijft het lichaam aan het APNA verschuldigd.

Op grond van het tweede lid van artikel 59 zal in situaties waarin het lichaam abusievelijk een hogere pensioenbijdrage heeft betaald dan verschuldigd was dat lichaam het verschil niet zonder meer mogen verrekenen met nog aan het APNA te betalen pensioenbijdragen. Restitutie vindt weliswaar plaats, doch geschiedt op een uitdrukkelijk daartoe tot het bestuur van het fonds gericht, schriftelijk verzoek.

Op grond van artikel 20 lid 2 kan het APNA-bestuur verklaren dat ook verloftijd van langer dan een jaar meetelt bij de pensioenberekening, zulks al dan niet onder voorbehoud. Dit voorbehoud zal meestal de eis inhouden dat tijdens het verlof niet elders een pensioenaanspraak van een redelijk niveau wordt opge-

bouwd. Zodra de situatie waarop het eventuele voorbehoud is gericht is ingetreden, vervalt de medetelling. Of en op welk tijdstip zo'n situatie is bereikt, wordt beoordeeld door het bestuur van het APNA. De beslissing van het bestuur zal vanzelfsprekend liggen na het tijdstip waarop geen verdere pensioenopbouw meer plaatsvindt; het laatstbedoelde tijdstip is evenwel bepalend voor de ingang van de lagere premiebijdrage, niet het tijdstip van de beslissing van het bestuur.

In dit artikel behoeft geen regeling te worden opgenomen voor het geval, bedoeld in artikel 20 lid 3, inzake de diensttijd-doortelling bij verlof uit een ambtelijke betrekking dat toegekend is om de vervulling van een functie in een andere ambtelijke betrekking mogelijk te maken. De pensioenbijdrage voor die situaties is namelijk geregeld in artikel 57 lid 2.

Ad artikel 60.

Het eerste lid biedt niet alleen duidelijkheid over de betalingstermijn, maar waarborgt tevens dat de ontvangsten van het APNA zo goed mogelijk over het jaar worden gespreid, zodat ze zoveel mogelijk op de betalingsverplichtingen van het fonds aansluiten.

De vraag of gedurende een kalenderjaar maandelijks de juiste bedragen zijn afgedragen, kan het APNA na 1 april van het daaropvolgende jaar nagaan. In dit verband speelt het voorschrift van het vierde lid van artikel 57 een rol.

Het tweede lid voorziet in de mogelijkheid van vrijstellingen van de maandelijke premieafdracht voor die administraties waarvoor deze verplichting te bezwaarlijk mocht zijn, en maakt ook andere afwijkingen waarvan de wenselijkheid mocht blijken mogelijk.

Ad artikel 61.

Voor wachtgelders dient ook een bijdrage — de „wachtgeldtijd-bijdrage” — te worden betaald, aangezien de op wachtgeld doorgebrachte tijd bij de berekening van het pensioen in aanmerking wordt genomen, zij het voor de helft. Bij de berekening van de wachtgeldtijd-bijdrage wordt ook weer uitgegaan van de bijdragegrondslag, die voor wachtgelders gevormd wordt door het ambtelijk inkomen uit de dienstverhouding waarop het wachtgeld betrekking heeft; aldus bepaalt immers artikel 57 lid 3.

Het voorschrift van een periodieke betaling, met de daarmee in verband staande afwijkingmogelijkheid en de renteplicht bij verzuim, voor wat de pensioenbijdrage betreft in artikel 60 neergelegd, geldt ook voor de wachtgeldtijd-bijdrage. Uit de woorden „van overeenkomstige toepassing” volgt dat de periode van een maand, waarvan in dat artikel 60 wordt uitgegaan, eventueel, indien namelijk de uitbetalingstermijn voor wachtgeld een andere is, door die andere termijn vervangen dient te worden.

Ad artikelen 62 en 63.

Deze artikelen regelen het — gedeeltelijk — verhaal van de pensioenbijdrage op de overheidsschuldner in actieve dienst en op de wachtgelder.

In het systeem van de Nederlandse Algemene burgerlijke pensioenwet zoals deze van kracht was voordat de zogenaamde Wet FVP/ABP (wet van 27 april 1994, Stb. 302) daarin vanwege de voorgenomen privatisering van het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds belangrijke wijzigingen aanbracht, werd de regeling van het bijdrageverhaal bij artikel C 7 (thans vervallen) opgedragen aan de algemene maatregel van bestuur. Ingevolge deze delegatiebepaling was het Verhaalsbesluit Algemene burgerlijke pensioenwet (Koninklijk besluit van 12 januari 1966, Stb. 10) tot stand gebracht, in 1967 (Koninklijk besluit van 27 juni 1967, Stb. 364) en in 1987 (Koninklijk besluit van 14 januari 1987, Stb. 10) door een nieuwe regeling met dezelfde naam vervangen; sinds 1 januari 1995 geldt nu tijdelijk, in afwachting van de privatisering, het Verhaalsbesluit ABP (Koninklijk besluit van 15 augustus 1994, Stb. 658). In die Verhaalsbesluiten is, in overeenstemming overigens met de bedoelde delegatiebepaling, steeds ook een voorziening opgenomen geweest voor het verhaal op personen die onvoldoende inkomsten genoten om een inhouding mogelijk te maken, het geval derhalve van het hierna te behandelen artikel 64. De ondergetekenden geven er echter de voorkeur aan dergelijke bepalingen, die belangrijke ingrepen in het inkomst patroon van overheidsschuldners en wachtgelden ten gevolge hebben en vorderingsrechten van een privaatrechtelijk karakter in het leven roepen, in de landsverordening zelf op te nemen.

De omvang van het te verhalen bedrag is voor de overheidsschuldners in actieve dienst gesteld op 8% van het ambtelijk inkomen. Dit percentage komt overeen met de bij elkaar opgetelde percentages van de bijdragen voor eigen en weduwen-/wezenpensioen volgens resp. art. 30 lid 1 en 36 lid 1 van de huidige Pensioenverordening. Voor de wachtgelder wordt de verhaalsomvang gehalveerd, hetgeen samenhangt met de bepaling van artikel 19 lid 1, waar de wachtgeldtijd tot halve diensttijd wordt verklaard.

Dat in deze nieuwe regeling het ambtelijk inkomen vóór de berekening van het percentage eerst met de franchise verminderd dient te worden, mag na de uiteenzetting in punt 7 van paragraaf 2.2 van de Algemene beschouwingen als vanzelfsprekend worden beschouwd.

Bij deeltijdwerkers zal als een consequentie van het proportionaliteitsprincipe (zie punt 13 in § 2.2 van de Algemene beschouwingen) de inhouding uiteraard gesteld dienen te worden op het vastgestelde percentage van het ambtelijk inkomen, vermenigvuldigd met de deeltijdfactor. Aldus is in het derde lid bepaald; ook in dit geval is er samenhang met artikel 19 lid 1.

Ad artikel 64.

Dit artikel regelt hetgeen dient te geschieden, indien de inkomsten van een actieve overheidsdienaar of wachtgelder niet voldoende zijn om de pensioen-, resp. wachtgeldtijd-bijdrage erop te verhalen. Het gaat hierbij uitsluitend om die inkomsten die het publiek- of privaatrechtelijk lichaam waarbij de betrokkene in dienst is of is geweest aan hem pleegt te verstrekken; dit blijkt duidelijk uit het gebruik van het woord „inhouden” in het eerste lid. Normaal is, dat van die door het lichaam uitbetaalde inkomsten de bijdrage in de vorm van een wettelijke compensatie automatisch afgehouden wordt.

In de overgrote meerderheid van de gevallen zullen de uit te keren loon- en wachtgeld-betalingen ruim voldoende zijn om de volledige inhouding van de bijdrage mogelijk te maken. In artikel 62 wordt er immers van uitgegaan dat het ambtelijk inkomen die bijdrage ruim (met 12½ maal) overtreft, en ingevolge artikel 63 kan iets dergelijks eveneens omtrent de verhouding tussen de bijdrage en het wachtgeld worden gesteld. In uitzonderingsgevallen kan dit evenwel anders zijn; te denken valt aan de mogelijkheid dat een overheidsdienaar komt te verkeren in een situatie als die welke in het eerste lid van artikel 20 worden bedoeld. In die gevallen zal de betrokkene zelf moeten zorgen dat de verschuldigde bijdrage ter beschikking komt van het lichaam dat voor de afdracht aan het APNA zorg draagt. Laat hij dit na, dan treedt de sanctie van het vijfde lid in werking: de termijn waarover niet is bijgedragen zoals had dienen te geschieden wordt voor de opbouw van de voor pensioen meetellende diensttijd niet in aanmerking genomen. Met opzet opent het vijfde lid met „indien”, niet met „indien en voor zover”: slechts een volledig voldoen aan een openstaande vordering richt iets uit.

In feite verloopt de aangelegenheid aanzienlijk minder abrupt dan uit het gestelde in de voorgaande alinea wellicht zou kunnen worden afgeleid. In de leden 2, 3 en 4 van het onderhavige artikel is immers een procedure ontwikkeld die nalatigheid door vergeetachtigheid voorkomt en een ruime mogelijkheid voor het herstellen van nalatigheid door achteloosheid verschaft. De betrokken ambtenaar zal van het lichaam een nota in de vorm van een schriftelijke vordering ontvangen, waarin de betrokkene tevens gewezen wordt op de zoëven bedoelde nadelige consequentie van niet-betalen, en daarna krijgt hij drie maanden de tijd om aan die vordering te voldoen. Eventueel kan ook een betaling van een deel van de uitstaande schuld worden geaccepteerd, zoals uit het vierde lid blijkt: die gedeeltelijke betaling wordt dan op de oudste nog openstaande vordering toegerekend; in dit opzicht wordt dus de regel van artikel 1416 lid 2 van het Burgerlijk Wetboek gevolgd.

Voor alle duidelijkheid merken de ondergetekenden nog op dat het onderhavige artikel een van de gevallen vertoont waarin, in overeenstemming met artikel 8, met het woord „overheidsdienaar” de wachtgelder mede bedoeld wordt.

Ad artikel 65 e.v. (hoofdstuk VII).

Met artikel 65 opent het zevende hoofdstuk van de landsverordening, waarin een groot aantal, over 23 artikelen verspreide, bepalingen van financiële aard is bijeengebracht. Deze zijn verdeeld in vier paragrafen: eerst komen algemene bepalingen (§ 1, artikelen 65-72), en daarna worden geregeld de uitkering ineens (§ 2, artikelen 73-76), de overdracht van opgebouwde pensioenreserves (§ 3, artikelen 77-83) en tenslotte de inkoop van diensttijd (§ 4, artikelen 84-87).

Het eerste lid van artikel 65 regelt uitdrukkelijk het recht van het APNA op terugvordering van een teveel betaald pensioen, ingeval na de einddatum van het pensioen ten onrechte nog pensioentermijnen tot uitbetaling zijn gekomen. Dit recht is tevens geconstrueerd als een **verplichting** tot terugvordering. De reden daarvan ligt voor de hand. Het totale kapitaal waaruit de pensioenbetalingen worden gedaan wordt in de grond van de zaak opgebouwd door alle deelgerechtigden tezamen; wanneer aan iemand die daarop geen recht heeft een uitbetaling wordt gedaan, benadeelt dit alle anderen. Bovendien zou niet-terugvordering neerkomen op begunstiging van een bepaalde persoon boven de anderen, en dus in strijd komen met het gelijkheidsbeginsel.

Bij het tweede lid — de terugvordering van tijdelijk pensioen en uitbetaald smartegeld — gaat het niet om een verplichting, doch om een discretionaire bevoegdheid. Bij de toepassing daarvan zal ook met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur rekening moeten worden gehouden. Denkbaar is dan ook dat in deze gevallen slechts een gedeelte zal mogen worden teruggevorderd of dat zelfs in het geheel van terugvordering moet worden afgezien. Waar in het geval van het eerste lid de ontvanger wist of kon weten dat hij op de pensioengelden geen recht kon doen gelden, behoeft deze wetenschap in dat van het tweede lid niet of niet ten volle aanwezig te zijn geweest.

Ad artikel 66.

Als het personeel van een privaatrechtelijk lichaam ten gevolge van een aanwijzing als bedoeld in artikel 5 lid 1 zijn intrede doet in het pensioenfonds, kan dit betekenen dat bij voorbeeld op grond van de leeftijdsopbouw van dat personeel door het APNA een kwaad risico wordt binnengehaald. Naar de maatstaven van de verzekeringswiskunde ontstaat er dan bij de intrede van dit personeel in het fonds een actuariel tekort, dat door het lichaam moet worden bijgestort. Artikel 66 legt deze verschuldigheid vast.

Ad artikel 67.

Achteraf kan blijken dat in het geheel geen pensioen had moeten worden toegekend of dat ten onrechte een te hoog pensioen is toegekend. Het eerste kan zich bij voorbeeld voordoen doordat door iemand een overheidsdienaarschap

voorgewend wordt, terwijl dit niet aanwezig is, het tweede bij voorbeeld doordat in het ambtelijk inkomen bestanddelen zijn opgenomen die rechtens als inkomsten uit een particuliere werkkring moeten worden aangemerkt.

Indien nu een dergelijke onjuistheid van gegevens het gevolg is van verkeerde of onvolledige informatie die aan het lichaam te wijten is waarbij de betrokken gepensioneerde in dienst is geweest, kan het teveel betaalde pensioen — daaronder mede begrepen het betaalde terwijl in het geheel niets had moeten worden betaald — op dit lichaam worden verhaald.

Het feit dat de betrokken ontvanger van het onverdiende of te hoge pensioen in bepaalde gevallen volstrekt onschuldig is aan de onjuistheid en inderdaad op goede grond kon menen dat het pensioen hem toekwam, kan daarbij — in een, het zij met nadruk gesteld, exceptionele omstandigheid¹⁵ — een motief zijn om het pensioen voor deze te laten zoals het was. De formulering van het eerste lid laat hierbij verschillende modaliteiten toe. Zeker is in elk geval, dat naar de mate waarin het pensioen voor de toekomst of tevens voor het verleden wordt verlaagd of ingetrokken, het lichaam natuurlijk niet tot terugbetaling gehouden is. Besluit het bestuur van het APNA dat toch ook het pensioen ten nadele van de ontvanger aangetast dient te worden, dan zal het moeten overgaan tot een herzieningsbeslissing als in artikel 92 lid 1 bedoeld is. Op deze mogelijkheid ziet het tweede lid.

Het verschil tussen het eerste en het tweede lid is voorts gelegen in het facultatieve, discretionaire van de eerstbedoelde bepaling, dat in de tweede ontbreekt. Wanneer het bestuur besluit de aanvankelijke, onjuiste beslissing, waarbij het pensioen ten onrechte of tot een te hoog bedrag is toegekend, ten detrimente van de ontvanger ervan te herzien en dus tot de vaststelling van een herziene beslissing overgaat, maar daarbij tevens vaststelt dat de gemaakte fout aan het lichaam te wijten is, is het bestuur van het APNA verplicht al het tot dan toe teveel betaalde aan het lichaam ten laste te brengen en het lichaam zijnerzijds om dit aan het pensioenfonds te vergoeden. In die herzieningsbeslissing zal dan natuurlijk wel met zoveel woorden moeten worden uitgesproken dat de feitelijke onjuistheid, die aan de beslissing ten grondslag heeft gelegen, aan het lichaam te wijten is: dit feit dient (een onderdeel van) de motivering van de nieuwe beslissing te vormen.

15. Voor zover aan de ondergetekenden bekend, heeft de toepassing van artikel N 4 van de Nederlandse Algemene burgerlijke pensioenwet, waarin een met artikel 67 lid 1 van het onderhavige ontwerp textueel overeenkomende bepaling voorkomt, in de praktijk niet tot beslissingen geleid om een pensioen te laten voortbestaan. Wel is artikel N 4 aangewend om een teveel betaald bedrag op het lichaam of orgaan te verhalen dat door een foutieve opgave de verkeerde betaling had veroorzaakt.

De ruime formulering van het tweede lid maakt het zeker ook mogelijk de schade door het toekennen en uitbetalen van een te hoge uitkering ineens (als bedoeld in artikel 73) ten gevolge van het verstrekken van onjuiste gegevens over het ambtelijk inkomen van een werknemer door het betreffende lichaam, volledig op dat lichaam te verhalen. Hetzelfde geldt als het lichaam bij de verstrekking van gegevens onzorgvuldig te werk is gegaan, terwijl het de financiële gevolgen daarvan in redelijkheid kon beseffen.

In gerechtelijke procedures die in Nederland over de toepassing van het met het onderhavige artikel grotendeels overeenkomende artikel N 4 van de Algemene burgerlijke pensioenwet gevoerd zijn, heeft de rechter uitgemaakt dat het lichaam dat de onjuiste informatie aan het pensioenfonds heeft verstrekt niet kan klagen dat het fonds pas laat de controlemaatregelen heeft uitgevoerd waardoor de fouten aan het licht kwamen. Als gevolg van de lange tijdsduur die er dan verlopen is tussen de grondfout en de ontdekking rijst de terug te betalen som vanzelfsprekend hoog op. Maar, aldus de rechter (Ambtenarengerecht te 's-Gravenhage, uitspraak van 12 mei 1975, N^o ABP 1975/73), dit heeft het betrokken lichaam aan zichzelf te wijten; voor het bestuur van het pensioenfonds bestaat geen verplichting om geregeld de naamsgewijze verschafte opgaven (van dezelfde aard als die bedoeld in artikel 57 lid 4 van het onderhavige ontwerp) met andere gegevens te vergelijken. Voorts dient volgens de Nederlandse rechter het begrip „schuld van het lichaam” ruim te worden opgevat in die zin, dat deze schuld niet alleen kan optreden bij onzorgvuldigheid in de gegevens die volgens wettelijk voorschrift moeten worden verschaft, maar ook wanneer het gegevens betreft die het lichaam op verzoek van het bestuur van het fonds (zoals in dit ontwerp bedoeld in artikel 95) heeft verstrekt, indien het de financiële consequenties van een onzorgvuldigheid ten deze in redelijkheid kon beseffen (Centrale Raad van Beroep, uitspraak van 30 mei 1978, N^o ABP 1977/55).

Ad artikel 68.

Het bestuur van het APNA zal er in het algemeen van kunnen uitgaan dat de lichamen alleen die personen als overheidsdienaren in dienst nemen die zijn goedgekeurd voor hun betrekking. In bijzondere situaties echter kunnen bij voorbeeld overwegingen van dienstbelang ertoe leiden dat in een functie een persoon wordt aangesteld die slechts voorwaardelijk is goedgekeurd; en zelfs kan de medische goedkeuring in een uitzonderlijk geval geheel en al ten onrechte zijn afgegeven. Maar dan veroorzaakt het lichaam dat hiertoe overgaat, of dat dit laat geschieden, bewust een extra pensioenrisico. Als naderhand blijkt dat een invaliditeitspensioen moet worden verleend op grond van ziekten of gebreken die bij een keuring zijn of hadden kunnen zijn vastgesteld, dient het voor het APNA daarom mogelijk gemaakt te worden om de pensioenlast af te wentelen op het betreffende

lichaam. Aldus bepaalt het eerste lid van artikel 68. Maar niet alleen dat lichaam, ook de ontvanger van het invaliditeitspensioen zelf is, juist als ontvanger, rechtstreeks bij de zaak betrokken: hij zal bereid moeten zijn om het APNA een onderzoek te laten instellen naar de gang van zaken, waarbij vanzelfsprekend zijn gezondheidssituatie, die tot de toekenning van het pensioen heeft geleid, mede object van dat onderzoek zal moeten zijn. Weigert hij zijn medewerking, dan is er alle reden om de betaling van het pensioen stop te zetten: daartoe levert het derde lid de mogelijkheid.

Het tweede lid heeft met betrekking tot het nabestaandenpensioen dezelfde strekking als het eerste lid met betrekking tot het invaliditeitspensioen. Een verplichting als van het tweede lid wordt op de ontvanger ervan niet gelegd, aangezien een nabestaandenpensioen nooit wordt toegekend op gronden die uitsluitend aan de ontvangende persoon zelf te verifiëren zijn.

Het vierde lid beperkt de verschuldigdheid van het lichaam tot de periode die verloopt tot aan het tijdstip waarop de 60-jarige leeftijd is of zou zijn bereikt, omdat het pensioen na dat tijdstip, anders dan het invaliditeitspensioen, in overwegende mate het karakter van een naar diensttijd berekend pensioen gaat dragen. Het bereiken van de 60-jarige leeftijd en de daarmee samenhangende verplichting voor het fonds om vanaf dat tijdstip pensioen uit te betalen worden op zichzelf immers niet beïnvloed door onzorgvuldigheid bij de indiensttreding.

Ad artikel 69.

Aan het onderhavige artikel ligt als uitgangspunt ten grondslag dat de onnodige extra lasten die een lichaam voor het pensioenfonds veroorzaakt, door het betrokken lichaam zelf dienen te worden dragen. In het algemeen kan hierbij worden gedacht aan besluiten die de pensioenpositie van een overheidsdienaar of een groep van overheidsdienaren zodanig verbeteren, dat de lasten die hierdoor op het fonds worden gelegd in geen verhouding staan tot hetgeen het betrokken lichaam daarvoor zal moeten bijdragen, zodat voor het APNA een gezonde, evenwichtige reservevorming dreigt te worden verstoord.

Onder de bedoelde besluiten vallen zeker die welke voor een of meer overheidsdienaren een inkomstenverhoging ten gevolge hebben waarvan het voornaamste doel is het pensioen gunstig te beïnvloeden. Deze sprongsgewijze verlopende inkomstenverbetering wordt jegens degene die erdoor begunstigd wordt door de toepassing van artikel 24 enigszins afgetopt. In het onderhavige artikel wordt voor het ongunstige effect van een dergelijk bevorderings- of bezoldigingsbesluit dat ondanks de toepassing van artikel 24 nog overblijft de rekening aan de kas van de benoemende instantie gepresenteerd.

Artikel 69 is een van de sanctie-artikelen van het ontwerp, evenals de voorafgaande artikelen 66, 67 en 68. In het onderhavige geval dringt zich echter

in het bijzonder ook een vergelijking op met artikel 88, welk artikel eveneens beoogt om het APNA bescherming te bieden tegen oneigenlijk gebruik van de pensioenvoorziening. Hoewel de artikelen 69 en 88 elk eigen specifieke voorwaarden stellen, is het zeer wel denkbaar dat in een bepaald geval beide artikelen toepasbaar zijn. Het effect ervan is echter verschillend: artikel 69 legt lasten op het lichaam en laat daarmee de aanspraken van de betrokken overheidsdienaar onaangetast, terwijl artikel 88 deze wèl aantast. Het bestuur van het pensioenfonds zal daarom in voorkomende gevallen moeten kiezen tussen toepassing van artikel 69 en toepassing van artikel 88. Daarbij zal het zijn keuze moeten bepalen na afweging van de belangen van enerzijds het lichaam en anderzijds het individu. Het zal zich in zulke gevallen moeten afvragen, enerzijds of het weglaten van bepaalde elementen uit een pensioen (overeenkomstig artikel 88) een benadeling van het betreffende individu betekent of dat het veeleer moet worden gezien als het niet verlenen van een voordeel, anderzijds of het mag gedogen dat een lichaam de collectiviteit belast met de lasten van een pensioenvoordeel dat ten goede komt aan een bepaald individu, of dat daartegen (overeenkomstig artikel 69) mag en moet worden opgetreden.

Er zal in het algemeen van mogen worden uitgegaan dat artikel 69 alleen dan van toepassing is, indien het feit dat er voor het APNA zwaardere lasten zouden ontstaan voor het lichaam voorzienbaar is geweest of redelijkerwijs had behoren te zijn.

In het geval van de toekenning van een invaliditeitspensioen zal er in het algemeen geen aanleiding zijn om artikel 69 toe te passen voor zover het betreft de pensioentermijnen die vervallen vóór het bereiken van de 60-jarige leeftijd. Het gaat hierbij immers om een extra risico waarmee bij het bepalen van de hoogte van de pensioenpremie rekening is gehouden, terwijl de extra lasten primair het gevolg zullen zijn van de blijvende ongeschiktheid uit hoofde van ziekten en gebreken en niet van het daaraan voorafgegane bezoldigingsbeleid ten opzichte van betrokkene. Dit kan anders zijn voor de pensioentermijnen die vervallen na het bereiken van de 60-jarige leeftijd: dan zou de betrokkene immers een ouderdomspensioen hebben ontvangen, waarop het bedoelde bezoldigingsbeleid wèl direct van invloed kan zijn geweest.

De zwaardere last voor het APNA — de extra uitgaven waarvoor het fonds geplaatst is of, afhankelijk van de onderscheidene factoren, naar verwachting geplaatst zal worden — wordt uitgedrukt in een actuariael berekend contante-waardebedrag, dat door het desbetreffende lichaam in beginsel in één keer dient te worden voldaan.

Ad artikel 70.
Een lichaam kan op tweeërlei wijze nalatig zijn in de betaling van de verschuldigde bijdragen; in de eerste plaats door niet tijdig te betalen, en in de tweede plaats door in het geheel niet te betalen. Dit laatste kan bij voorbeeld het geval zijn, wanneer betaling door het lichaam geweigerd wordt omdat het van mening is dat, bij gebreke van een overheidsdienaarschap in het geval van de persoon om wie de controverse gaat, in het geheel geen bijdrage verschuldigd is, of dat het bestuur van het APNA bij de gebruikmaking van zijn op artikel 57 lid 5 gebaseerde bevoegdheid de bijdragegrondslag onjuist heeft vastgesteld.

Ad artikel 71.
Voor de betaling van de schadeoosstellingen, pensioenbedragen, onkosten en lasten, die door het bestuur van het APNA voor rekening van de lichamen worden gebracht, dient dat bestuur een termijn te stellen. Op grond van het tweede lid geldt bij een te late betaling, wat de rentevergoeding aan het fonds betreft, hetzelfde als bij een te late betaling van de gewone pensioenbijdragen; vandaar de verwijzing naar het derde lid van artikel 60.

De terugbetaling bedoeld in de leden 1 en 2 van artikel 65 is niet in de opsomming van het onderhavige artikel begrepen om twee redenen. In de eerste plaats gaat het in artikel 65 om terugvordering niet van lichamen, maar van natuurlijke personen; en in de tweede plaats is op die terugbetaling van artikel 65 niet de bepaling van de wettelijke rente toepasselijk. Om deze reden is de bepaling omtrent de termijnstelling in artikel 65 apart opgenomen (in lid 3).

Ad artikel 72.
De in artikel 72 neergelegde mede-aansprakelijkheid van het Land en de eilandgebieden voor de betaling van de bijdragen door privaatrechtelijke lichamen waarbij zij als gevolg van een bekostigingsverplichting, een (enig) aandeelhouderslag en uitzonderlijke omstandigheden toepassingen zal vinden.

Aangenomen mag worden dat onderdeel b — dat bij voorbeeld aan de orde zou kunnen komen, indien een lichaam nalatig is in de opgave van bijdragegrondslagen — slechts in uitzonderlijke omstandigheden toepassingen zal vinden.

derschap of door andere oorzaken nauw betrokken zijn vormt een extra waarborg dat deze bijdragen ook inderdaad betaald worden.

Met de gekozen formulering van de aanhef van het artikel wordt beoogd te bereiken dat bij voorbeeld voor de betalingen door het bestuur van een bijzondere basisschool of school voor voortgezet onderwijs, nu de bekostiging daarvan ingevolge de op dit stuk bestaande wetgeving aan de eilandgebieden is opgedragen, het betrokken eilandgebied mede aansprakelijk is. Anderzijds zal deze mede-aansprakelijkheid voor wat betreft de betalingen die door Antelecom NV als privaatrechtelijke rechtsopvolgster van de Landsradio-Telecommunicatiedienst Nederlandse Antillen ingevolge het Sociaal statuut Landsradio (artikel 18 sub d) aan het APNA zullen moeten worden gedaan bij het Land liggen.

Ad artikelen 73 tot en met 76 (§ 2).

In beginsel dient een uitzicht of een recht op pensioen niet te kunnen worden afgekocht; dit zou immers met de doelstelling van de pensioenvoorziening in strijd zijn. De tweede paragraaf van hoofdstuk VII bevat de uitzonderingen op dit principe. Het zijn er twee: de afkoop van een uitzicht op pensioen, en de afkoop van een (onmiddellijk) recht op pensioen, beide uitsluitend in een bijzondere situatie toe te staan.

De artikelen 73, 74 en 75 bevatten de regeling van de vervanging van het uitzicht op pensioen door een uitkering ineens. Voorgesteld wordt om voor de deelgerechtigden die er de voorkeur aan geven aanstonds een bedrag ineens te ontvangen boven een periodiek terugkerend pensioen — in een soms nog verre en in ieder geval in hun eigen beleving onzekere toekomst —, alleen op twee samenlopende voorwaarden de mogelijkheid van afkoop van de aanspraak op uitgesteld pensioen te openen:

- * indien zij naar een land buiten het Koninkrijk emigreren — dit is bepaald in artikel 73, eerste lid, onderdeel b —, en
- * indien de voor pensioen geldige diensttijd maximaal vijf jaren is — deze eis is opgenomen in onderdeel a van dat lid.

Deze termijn van vijf jaar komt overeen met die, opgenomen in artikel 7 van de Landsverordening ondernemingspensioenfondsen (P.B. 1985, N° 44), en overigens ook met de termijn die thans voor restitutie van ingehouden premies geldt (zie artikel 43 lid 1 van de Pensioenverordening Burgerlijke Landsdienaren 1938).

Ten overvloede merken de ondergetekenden op dat het verzoek om een uitkering ineens ter vervanging van het uitzicht op pensioen uiteraard niet zal kunnen worden gedaan tegelijk met een verzoek om een geneeskundig onderzoek als bedoeld in artikel 14 lid 2. Het laatstbedoelde verzoek wordt immers op grond van artikel 52 lid 2 gelijk gesteld met een pensioenaanvraag.

Een redelijke wetstoepassing zal meebrengen dat ondanks het feit dat een

gewezen overheidsdienaar door het bereiken van de 60-jarige leeftijd recht op pensioen heeft verkregen, hij toch gebruik zal kunnen maken van het recht op afkoop van een eerder ontstaan uitzicht op pensioen. Het ingaan van de pensioengerechtigde leeftijd vormt daarvoor dus geen beletsel.

Zolang na het ontslag een recht op wachtgeld bestaat, is afkoop van het uitzicht op pensioen niet mogelijk, omdat er door dat ontslag (nog) geen uitzicht op pensioen is ontstaan. De wachtgelder blijft immers overheidsdienaar in de zin van de landsverordening. Hij zal dus pas na het einde van de hoedanigheid van wachtgelder een verzoek tot afkoop van het uitzicht op pensioen kunnen doen. Vanzelfsprekend zal ook de diensttijd die de wachtgelder als zodanig opgebouwd heeft bij de beoordeling van de vraag, of in verband met de zoëven genoemde tweede voorwaarde nog een recht op afkoop bestaat, meetellen.

Artikel 76, dat betrekking heeft op een uitkering ineens tot afkoop van het recht op pensioen, is ten opzichte van de bestaande regeling nieuw. De ondergetekenden hebben het in het ontwerp doen opnemen, omdat zij van mening zijn dat ermee rekening gehouden dient te worden dat het weinig zin heeft om kleine pensioenen die het gevolg zijn van een korte diensttijd of een lage berekeningsgrondslag nog in periodes uit te betalen. Een uitzondering wordt gemaakt voor het invaliditeitspensioen, zoals uit een in het eerste lid ingevoegde beperkende bepaling dienaangaande blijkt. Uit dat lid blijkt tevens dat de mogelijkheid bestaat bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, gevallen aan te wijzen waarin de afkoop achterwege zal blijven. Dat landsbesluit zal tevens de berekeningswijze van de uitkering ineens regelen; aldus wordt in het tweede lid voorgeschreven.

Ad artikel 77.

Paragraaf 3 van hoofdstuk VII, dat met dit artikel geopend wordt, bevat een regeling die het mogelijk maakt om in individuele gevallen op verzoek van nieuwe of gewezen overheidsdienaren de voorziening pensioenverplichtingen van de door hen opgebouwde pensioenaanspraken — dat wil zeggen: aanspraken op een eigen pensioen — door het APNA te doen overdragen aan, respectievelijk te doen overnemen van een andere pensioeninstantie. Het gaat in dergelijke gevallen dus om de overdracht van de waarde van de door de betrokken persoon in de loop van zijn eerdere dienstbetrekking reeds verkregen rechten.

Artikel 77 beoogt in het belang van de uittredende overheidsdienaar een waarborg te scheppen dat de over te dragen bedragen aan voorziening pensioenverplichtingen in betrouwbare handen komen. De overdracht geschiedt dan ook nimmer aan de uittredende overheidsdienaar zelf, doch uitsluitend „van fonds tot fonds”. De in de onderdelen a en b bedoelde instanties vallen onder het toezicht van de Centrale Bank. De Landsverordening ondernemingspensioenfondsen bevat

onder meer regels in verband met het toezicht daarop in financieel en actuair opzicht. Volgens de Landsverordening Toezicht Verzekeringsbedrijf mag geen onderneming zonder vergunning van de Centrale Bank het levensverzekeringsbedrijf uitoefenen. Een dergelijke vergunning wordt niet afgegeven, indien de onderneming niet een degelijke financiële positie heeft, of wordt achteraf ingetrokken, indien zij die positie verliest. De pensioeninstantie die in onderdeel c bedoeld wordt ontleent haar betrouwbaarheid aan de status van volkenrechtelijke organisatie en aan het feit dat het Koninkrijk daarin deelneemt. Onderdeel d tenslotte biedt de mogelijkheid tot uitbreiding van de kring van in aanmerking komende instellingen, doch alleen via een aanwijzingsprocedure waaraan èn de Bank van de Nederlandse Antillen, èn de derde ondergetekende als in het bijzonder bij aangelegenheden van deze aard betrokken bewindsman hun medewerking dienen te verlenen.

Naar aanleiding van de opmerking van de Centrale Commissie voor Georganiseerd Overleg in Ambtenarenzaken, gemaakt in paragraaf 3.17 van haar advies van 12 maart 1997, dat de voorgestelde regeling van overdracht van pensioenvoorzieningen slechts een eerste stap mag zijn naar een algemeen wettelijk recht op waarde-overdracht, merken de ondergetekenden op dat daarbij de gecompliceerde juridische aspecten van de zaak wel enigszins over het hoofd lijken te zijn gezien. Wil de overdracht van de ene naar de andere pensioeninstelling goed verlopen en voor de pensioengerechtigde inderdaad het voordeel opleveren dat ermee beoogd wordt, dan zal een nauwe samenwerking tussen die instellingen, in goed overleg, een strikte voorwaarde zijn. Zo iets laat zich niet eenvoudig in een wettelijke bepaling afdwingen. Dit neemt intussen niet weg dat de materie de aandacht van de Regering heeft.

Ad artikel 78.

Het eerste lid brengt onder meer tot uitdrukking dat de belanghebbende een gewezen overheidsdienaar moet zijn om overdracht van pensioenreserves te kunnen bewerkstelligen. Hij kan zijn pensioenreserve niet laten overdragen, indien en zolang hij na zijn ontslag in een andere (neven-)betrekking of als wachtgelder overheidsdienaar blijft.

In het tweede lid is een tijdslimiet van twee jaar opgenomen waarbinnen een verzoek om overdracht van een voorziening pensioenverplichtingen bij het APNA moet zijn ingediend. Indien de betrokkene zijn verzoek zou kunnen doen op ieder willekeurig tijdstip, zou het bedrag van de voorziening pensioenverplichtingen op het tijdstip van het verzoek in belangrijke mate kunnen afwijken van het bedrag van de voorziening pensioenverplichtingen op het tijdstip van het ontslag. Dit is vanuit een actuair oogpunt niet aanvaardbaar.

Een andere pensioeninstantie kan niet worden verplicht om een bedrag aan

voorziening pensioenverplichtingen te aanvaarden en dit om te zetten in pensioenrechten krachtens de eigen regeling. Het is daarom zinvol dat het APNA, alvorens verdere voorbereidingen voor de overdracht te treffen, kan rekenen op de bereidheid tot medewerking van die andere pensioeninstantie. De aanwezigheid van deze overdrachtsbereidheid wordt verzekerd door het derde lid.

De in het vierde, zesde en zevende lid gegeven voorschriften zijn erop gericht te verzekeren dat de betrokkene volledig bekend is met de gevolgen van de overdracht en dat hij inderdaad op grond daarvan de overdracht wenst. Het vijfde lid bevat een delegatiebepaling die geen toelichting behoeft.

Ad artikel 79.

Het spreekt voor zich, en zo is het dan ook in het tweede lid bepaald, dat uit het fonds tredende overheidsdienaren hun pensioenaanspraken, waarvan het APNA de voorziening pensioenverplichtingen aan een andere pensioeninstantie heeft overgedragen, niet desondanks tegenover het APNA kunnen handhaven.

Bij de bespreking van artikel 77 werd reeds aangegeven dat onder de overdracht van pensioenaanspraken slechts die voor het eigen pensioen begrepen zijn. De voorziening pensioenverplichtingen vanwege het uitzicht op nabestaanden- en bijzonder nabestaandenpensioen blijft bij het APNA. De overdracht heeft hierop geen betrekking, en het tweede lid van het onderhavige artikel derhalve evenmin.

Ad artikelen 80 en 81.

De inhoud van deze beide artikelen heeft betrekking op nieuwe, tot het APNA-fonds toetredende overheidsdienaren die elders pensioenaanspraken opgebouwd hebben. In de tekst van het eerste lid van artikel 80 is met opzet gekozen voor het vage woord „aanspraak”; de woorden „recht” en „uitzicht” zijn vermeden, aangezien die beide technische termen zijn voor hetgeen in het kader van de onderhavige landsverordening opgebouwd wordt. In casu gaat het juist om iets wat buiten deze landsverordening om, volgens regels die voor dat andere pensioenfonds gelden waarvan een bepaalde voorziening zal worden overgenomen, is opgebouwd.

Ook de hier bedoelde overdracht geschiedt weer uitsluitend „van fonds tot fonds”.

Het is overigens niet de bedoeling dat het beschikbaar komen van een som geld zonder meer moet leiden tot verbetering van pensioenaanspraken krachtens de overheidspensioenregeling. Het ligt immers niet op de weg van de overheid als werkgever om uitsluitend naar de behoefte van een nieuwe werknemer pensioenaanspraken te creëren. Om deze reden wordt in het eerste lid van artikel 80 gesteld dat een overdracht alleen volgens de in de rest van het artikel opgenomen regels kan plaatsvinden. Onder meer krijgt het APNA in lid 4 ervan een zelfstan-

dige — d.w.z. onafhankelijk van de aanvrager of diens eerdere pensioeninstantie bestaande — bevoegdheid om na te gaan hoeveel eerdere diensttijd voor een APNA-pensioen in aanmerking genomen zal worden.

De bepalingen van artikel 80 lopen zoveel mogelijk parallel met die van artikel 78; tezamen betreffen zij dan ook twee zijden van dezelfde medaille.

Om te kunnen bewerkstelligen dat elders opgebouwde pensioenaanspraken door het APNA worden overgenomen, moet de belanghebbende eerst overheidsdienaar in de zin van de landsverordening geworden zijn, aldus het eerste lid van artikel 80. Dit wil echter niet zeggen dat het schriftelijk verzoek om overname niet zou kunnen worden gedaan vóór het tijdstip waarop hij de status van overheidsdienaar heeft verkregen, zodat hij weet welke de consequenties van zijn indiensttreding zullen zijn.

Artikel 81 bepaalt het moment waarop door de betrokken overheidsdienaar de rechten die uit de overdracht van de voorziening pensioenverplichtingen voor hem voortvloeien — en die ingevolge het vierde lid van artikel 80 voor hem ontstaan door zijn, op de bereidverklaring van het APNA (blijkende uit de verstrekte opgave) gevolgd zijnde, instemming — inderdaad geldend gemaakt kunnen worden. Dit moment is het moment van de effectieve storting van de in de voorziening gemoeide gelden op de rekening van het APNA. Voor die storting wordt aan het overdragende fonds een bepaalde, door het bestuur van het APNA te stellen termijn gegeven. Deze termijn zal in het belang van het fonds niet erg lang mogen zijn.

Ad artikel 82.

De artikelen 77 tot en met 81 zijn gericht op de individuele overdracht of overname van pensioenaanspraken. In de praktijk kan voor het APNA evenwel de behoefte bestaan met bepaalde andere pensioenfondsvereenvoudigde en snellere procedures te ontwikkelen. Artikel 82 maakt dit mogelijk. De wettelijke voorschriften waarvan kan worden afgeweken zijn evenwel limitatief opgesomd. Met name zal afwijking niet toegestaan zijn van de bepalingen die erop gericht zijn de belanghebbende voldoende inzicht te verschaffen in de gevolgen van het verzoek om overdracht of overname van de pensioenaanspraken, of van de bepalingen krachtens welke de wijze van berekening wordt ondernomen.

In dit verband zij er voorts op gewezen dat, indien het gaat om collectieve toetredingen, een andere bepaling, te weten artikel 3 lid 2 van de tegelijk met dit ontwerp ingediende ontwerp-Landsverordening APNA — luidende: „Het fonds kan door het bestuur, op voorstel van de Minister, worden belast met de uitvoering van andere overheidspensioenregelingen” — in bepaalde omstandigheden daartoe ook een mogelijkheid biedt. Deze mogelijkheid is evenwel beperkt tot de publieke sector, en daarvan nog alleen de overheidssector in strikte zin.

Ad artikel 83.

Het bestuur stelt de omvang van de over te dragen of over te nemen pensioen-aanspraken vast, zoals het ook bij de toekenning van pensioen tot vaststelling van de omvang van de aanspraak bevoegd is. Als de betrokkene bezwaar heeft tegen de uitkomst, heeft hij de gebruikelijke rechtsmiddelen van bezwaar en eventueel beroep in rechte. Indien na de overname of overdracht zou blijken dat is uitgegaan van onjuiste feiten, of dat feiten over het hoofd zijn gezien, zal het van de individuele omstandigheden afhangen in hoeverre correctie nog mogelijk is.

Bij gevallen van overname en overdracht is steeds een ander pensioenfonds als derde belanghebbende betrokken. Het is wenselijk dat die andere pensioenfondsen de garantie hebben dat het APNA in gevallen van overdracht en overname op voet van gelijkheid in het onderlinge rechtsverkeer met hen optreedt. Daarom wordt de wettelijke bevoegdheid tot het eenzijdig corrigeren van beslissingen, een exclusieve bevoegdheid die het APNA op grond van artikel 92 toekomt, in de tweede volzin van het onderhavige artikel voor de hier bedoelde gevallen buiten werking gesteld.

Ad artikelen 84 tot en met 87 (§ 4).

De vierde paragraaf van hoofdstuk VII bevat bepalingen betreffende de inkoop van vóór-diensttijd. Deze bepalingen zullen met name van belang zijn in gevallen waarin ten aanzien van een overheids-n.v. of stichting een aanwijzing als bedoeld in artikel 5, eerste lid, plaatsvindt — zonder dat tevens overdracht van pensioen-reserves aan het APNA mogelijk is —, of wanneer een persoon aanvankelijk op grond van artikel 6, eerste lid, onderdeel a of b, geen overheidsdienaar is geweest, maar dit later wel wordt; gedacht kan worden aan de mogelijkheid dat iemand in eerste instantie geneeskundig wordt afgekeurd, maar later, wellicht veel later, alsnog wordt goedgekeurd.

De vóór-diensttijd kan slechts worden ingekocht, indien men binnen twee jaar nadat men overheidsdienaar is geworden een daartoe strekkend schriftelijk verzoek heeft ingediend bij het APNA (artikel 84, tweede lid). Welke tijd en hoeveel tijd inkoopbaar is, wordt door het bestuur van het APNA vastgesteld. Dit bepaalt ook het bedrag van de verschuldigde bijdrage (artikel 85, eerste lid). De hoogte van de inkoopbijdrage hangt voornamelijk af van twee factoren:

- * de grondslag, die bij de berekening als uitgangspunt dient, en
- * de leeftijd, die bij de berekening in aanmerking wordt genomen.

Nadere regels ter zake zullen bij landsbesluit houdende algemene maatregelen worden gegeven; dit maakt de delegatiebepaling van het derde lid van artikel 85 mogelijk.

Ingevolge artikel 85 lid 2 zal betaling in één keer kunnen geschieden, maar ook periodiek, zij het dat de betaling niet over meer dan tien jaren kan worden

uitgesmeerd. De Regering ziet geen termen om aan de suggestie van de Centrale Commissie voor Georganiseerd Overleg in Ambtenarenzaken dat deze termijn op een nog langere tijd ware te stellen (gedaan in § 3.15 van haar advies) tegemoet te komen; het feit dat er spaarfondsen bestaan waaruit gegadigden de gelden zullen kunnen putten die voor de inkoop benodigd zijn, maakt haars inziens een langere termijn onnodig. Belanghebbenden kunnen op grond van artikel 85 lid 4 binnen zes maanden op het inkoopverzoek terugkomen, bij voorbeeld wanneer de hoogte van de totale inkoopsum hun tegenvalt.

Zoals reeds in de Algemene beschouwingen (in punt 14 van § 2.2) is toegelicht, wordt voorgesteld om de last van de inkoopsum te verdelen tussen het lichaam (voor 33 $\frac{1}{3}$ %) en de belanghebbende (66 $\frac{2}{3}$ %), zolang deze in dienst van het lichaam is. De inkoopbijdrage wordt dan dus voor twee-derde deel op de belanghebbende verhaald. Een en ander is in artikel 86 bepaald. De ondergetekenden achten het echter ongewenst het lichaam ook nog te belasten met een deel van de inkoopbijdrage, indien de belanghebbende niet meer in dienst van dat lichaam is. In artikel 87 is daarom bepaald dat in dit laatste geval de gewezen overheidsdienaar de nog resterende termijnen van de inkoopbijdrage volledig zelf dient te voldoen.

De artikelen 86 lid 3 en 87 lid 4 bevatten een sanctie — het niet als diensttijd meetellen — in geval de (voormalige) overheidsdienaar nalaat om aan de in deze bepalingen opgenomen verplichtingen te voldoen. Dit zal met name van belang zijn bij het invorderen van het verhaalbare deel van de bijdrage op gewezen overheidsdienaren, op wie geen verhaal door middel van inhouding op de bezoldiging mogelijk is.

Ad artikel 88.

Dit artikel heeft ten doel het APNA tegen misbruik te beschermen. De ondergetekenden hebben hiermee onder meer op het oog zodanige besluiten, die voor het lichaam waardoor zij genomen en de overheidsdienaren op wie zij betrokken zijn geen of geringe financiële gevolgen hebben, maar die het APNA onevenredig zwaar treffen. Te denken valt aan gevallen als de aanstelling van een persoon in een overheidsfunctie voor een zeer korte tijd, waardoor diens elders verkregen „vreemde” diensttijd voor een APNA-pensioen geldend zou worden gemaakt, en als de aanstelling tot overheidsdienaar, verkregen doordat bij de aanstellingskeuring ziekten of afwijkingen werden verzwegen, die kort na de aanstelling reeds aanleiding blijken te geven tot de aanvraag van pensioenkeuring en de toekenning van een invaliditeitspensioen.

Over de toepassing van artikel 88 en over de verhouding ervan tot artikel 69 hebben de ondergetekenden in de toelichting bij het laatstgenoemde artikel reeds het een en ander opgemerkt. Daarnaast moge op deze plaats verwezen wor-

den.

Ad artikel 90.

De reeks van vier artikelen waarvan dit artikel 90 het eerste is vormen tezamen hoofdstuk IX en regelen de mogelijkheden van beroep en herziening.

Artikel 90 zelf vangt aan met het creëren van een procedure van bezwaar tegen een beslissing van het bestuur van het APNA. Gelijk in het administratief recht normaal is, wordt een bezwaar in beginsel ingebracht bij en afgedaan door de instantie of het orgaan dat ook de oorspronkelijke beslissing, waartegen het bezwaar gericht is, heeft genomen. In het onderhavige geval houdt dit in dat het bestuur van het APNA zelf op het bezwaar beslist. In werkelijkheid zal het echter slechts in een beperkt aantal gevallen feitelijk zo zijn dat het bestuur op eigen beslissingen herbeslist, zelfs dan wanneer het formeel om bestuursbeslissingen zal gaan. Het is immers aannemelijk te veronderstellen dat het bestuur in het algemeen gebruik zal maken van de gelegenheid die de reeds eerder genoemde, op het ogenblik eveneens in behandeling verkerende, Landsverordening APNA eraan zal verschaffen (in artikel 8 lid 2, onderdeel b), namelijk om de uitoefening van zijn bevoegdheden aan de directie van het APNA te mandateren.

Bovendien zal het bestuur daarnaast, eveneens op grond van de Landsverordening APNA (artikel 8 lid 2, onderdeel a), bevoegdheden aan diezelfde directie kunnen delegeren. Volgens de theorie van het bestuursrecht zal het daardoor die bevoegdheden uit handen geven, en zullen deze door de directie op eigen naam worden uitgeoefend. De procedure van bezwaar in de zin van de administratiefrechtelijke theorie zou in dit geval tot een nieuwe behandeling door de directie moeten leiden, waarna nog het bestuur in tweede instantie in zogenaamd administratief beroep zou kunnen beslissen.

Het komt de ondergetekenden evenwel voor dat op deze wijze de procedure onnodig gecompliceerd — en verlengd — wordt, zonder aan de rechtsbescherming van de „slachtoffers” iets toe te voegen, zulks te minder, omdat dezen vervolgens toch nog de rechter zullen kunnen adiëren en dan over een rechtsgang in twee instanties zullen beschikken. Eén administratieve instantie schijnt daarom wel voldoende. Steeds is daarbij de eindbeslissing — eindbeslissing voor zover het deze administratieve procedure betreft, wel-te-verstaan! — aan het bestuur van het APNA opgedragen. Strikt genomen gaat het in het geval van een beslissing op een eerdere eigen, al dan niet gemandateerde beslissing om een bezwaarschriftprocedure, en in het geval een gedelegeerde beslissing wordt aangevochten om een beroepschriftprocedure; maar de regels daaromtrent, en eveneens de effecten, zijn precies gelijk.

Een bijzonderheid van de in artikel 90 ontwikkelde procedure is, dat het bestuur van het APNA ook zal kunnen beslissen op bezwaren die door een be-

langhebbende worden ingebracht tegen een besluit dat noch door dat bestuur zelf, noch door de door het bestuur gemandateerde of gedelegeerde directie is genomen, maar door het bestuurlijk orgaan van een lichaam dat ingevolge de onderhavige landsverordening mede met de uitvoering van de pensioenregeling is belast. Het komt de ondergetekenden nuttig voor dat op deze wijze alle tegen de wijze van uitvoering van de pensioenvoorschriften ingebrachte bezwaren langs dezelfde weg worden gekanaliseerd, om aldus tenslotte zo nodig aan het oordeel van één en dezelfde rechter te worden onderworpen.

Het APNA-bestuur is, zoals bij een administratieve bezwaar-/beroepschrift-procedure gebruikelijk, verplicht de bestreden beslissing in volle omvang aan zijn oordeel te onderwerpen. Niet alleen rechtsaspecten, ook beleidsaspecten zullen bij de toetsing van de oorspronkelijke beslissing aan de orde kunnen komen, en het bestuur beoordeelt de zaak bovendien alsof het op dat moment voor het eerst in de zaak beslist (zogenaamde beoordeling *ex nunc*).

Belanghebbenden in de zin van het onderhavige artikel, en dus gerechtigd tot het indienen van een bezwaarschrift, zijn, afgezien van het uitdrukkelijk genoemde lichaam, de personen die aanspraak hebben of menen te hebben op een eigen, nabestaanden- of wezenpensioen.

Aan de indiening van een bezwaarschrift is een termijn van dertig dagen gesteld, in normale gevallen te rekenen vanaf de datum waarop de beslissing door de instantie die haar heeft genomen verzonden is. Het kan voorkomen dat er tussen deze datum en het ogenblik waarop degene die bezwaar wenst te maken van de beslissing verneemt een lange tijd verloopt door een oorzaak die hem redelijkerwijs niet is aan te rekenen. Mits hij dit laatste kan aantonen — aangezien hij het zal stellen, zal hij ook degene zijn die het moet aantonen —, wordt in dit geval de termijn gerekend vanaf de datum waarop de bezwaarde van de beslissing kennis neemt.

De inhoud van de leden 5 en 6 van het artikel behoeven naar de mening van de ondergetekenden geen toelichting. Wat het zevende lid betreft diene het volgende. Op zichzelf beschouwd is het in een bezwaarschriftprocedure als in deze landsverordening voorzien zeer wel mogelijk dat het resultaat ervan een zogenaamde *reformatio in pejus* is, een eindbeslissing die voor de bezwaarde ongunstiger is dan de aanvankelijke beslissing; zelfs is het mogelijk dat het gevolg van een door het lichaam ingediend bezwaar is dat de uitkomst voor de (gewezen) overheidsdienaar of voor de gepensioneerde ongunstiger wordt. Kennelijk ligt echter in deze gevallen een dergelijke uitkomst niet zozeer voor de hand, dat die uitslag door die persoon van tevoren te voorzien was. Immers, zelfs het bestuur van het APNA kwam pas tot een dergelijke tweede beslissing doordat het als gevolg van het ingediende bezwaar een nieuw onderzoek van de zaak instelde. Het komt de ondergetekenden niet meer dan redelijk voor in dit geval aan het APNA

geen terugvordering, of terugvordering bij wege van compensatie, toe te staan.

Ad artikel 91.

Artikel 91 regelt het recht van iedere natuurlijke persoon — de al dan niet gewezen of gepensioneerde overheidsdienaar, en een weduwnaar, weduwe of wees van deze — wiens belang rechtstreeks is betrokken bij een beslissing van het bestuur van het APNA op een ingediend bezwaar als bedoeld in het voorgaande artikel, om daartegen beroep in te stellen bij de ambtenarenrechter. De procedure daarvoor behoeft in de onderhavige landsverordening niet in bijzonderheden te worden geregeld, aangezien dit reeds is geschied in de Regeling Ambtenarenrechtspraak 1951 (P.B. 1951, N° 134).

Deze Regeling Ambtenarenrechtspraak 1951 voorziet echter uitsluitend in het geval dat een ambtenaar de rechter adieert om een beslissing van het over hem gestelde „administratief orgaan” (het bevoegd gezag) aan te vechten. Het komt de ondergetekenden juist voor, in dit geval de kwaliteit van het ambtenaarschap uit te breiden op overheidsdienaren die niet in de zin van de genoemde Regeling ambtenaar zijn, werknemers op een arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht — die anders door artikel 1 lid 3, letter b, van de Regeling zouden zijn uitgesloten — daarbij inbegrepen, en op de overige niet-institutionele belanghebbenden. Het gaat in dit geval immers steeds, ongeacht de kwaliteit van de klager, om beslissingen van dezelfde of vergelijkbare aard en om dezelfde instantie waarvan die beslissingen afkomstig zijn, namelijk het bestuur van het APNA, terwijl de materie die object is van zulke beslissingen, het recht op overheidspensioen, tevens een zeer duidelijk verband heeft met het ambtenarenrecht dat normaliter in de ambtenarenrechtspraak aan de orde is.

Daarentegen is de mogelijkheid dat een instelling of lichaam, of een orgaan daarvan, als klager optreedt aan de ambtenarenrechtspraak geheel en al vreemd. Om deze reden wordt in het onderhavige artikel hieraan niet een recht van beroep op de ambtenarenrechter verleend. Indien een geschil tussen een lichaam in de zin van deze landsverordening en het bestuur van het APNA niet in overleg en in der minne kan worden beslecht zal dus, zolang in ons land nog geen algemene regeling van de administratieve rechtspraak tot stand gekomen is, slechts een gang naar de civiele rechter de oplossing bieden.

Ter toelichting van het derde lid verwijzen de ondergetekenden naar hetgeen zij zojuist naar aanleiding van het zevende lid van artikel 90 hebben geschreven. Ook de ambtenarenrechter kan eventueel tot een *reformatio in pejus* moeten besluiten, maar ook in dat geval is die voor de betrokkene ongunstigere uitslag zelfs voor het APNA niet eerder te voorzien geweest dan toen het nieuwe onderzoek van de zaak werd ingesteld. Terugvordering of verrekening door het APNA wordt daarom wederom niet toegestaan.

Ad artikel 92.

In dit artikel wordt onderscheid gemaakt tussen herzieningsbeslissingen (eerste lid), wijzigingsbeslissingen (tweede lid) en herstelbeslissingen (derde lid). Bij de herzieningsbeslissingen worden feitelijke onjuistheden gecorrigeerd, bij de wijzigingsbeslissingen wordt rekening gehouden met na de oorspronkelijke beslissing gewijzigde omstandigheden, terwijl bij de herstelbeslissingen ten aanzien van een pensioen begane fouten die niet onder een herziening of wijziging zijn te brengen worden gecorrigeerd.

Herziening, wijziging en herstel zijn beslissingen die het bestuur van het APNA verplicht is uit te voeren, onverschillig of dit tot voordeel dan wel tot nadeel van de daarbij betrokkene zal blijken te zijn. De enige uitzondering daarop wordt gevormd door het geval bedoeld in het zesde lid. Krachtens dit lid heeft het bestuur de bevoegdheid om een sinds vijf jaar of langer bestaande foutieve toestand te handhaven, indien het aan eigen nalatigheid van het APNA te wijten is dat die beslissing niet eerder is genomen. Het is hierbij zeer wel mogelijk dat de belanghebbende zelf in belangrijke of overwegende mate schuld heeft aan het ontstaan van de foutieve toestand; maar het APNA heeft daarna te lang gearzeld, en van uitstel kan — niet moet — dan na vijf jaar afstel komen.

Artikel 92 dient in nauwe samenhang te worden gezien met artikel 93, waarin de gevolgen van de herzienings-, wijzigings- en herstelbeslissingen worden geregeld.

Ad artikel 93.

Aangezien fouten en vergissingen onvermijdelijk zijn bij elk administratiesysteem en zo ook bij de geautomatiseerde pensioenadministratie, bestaat behoefte aan een ruime armslag op het punt van terugvordering en verrekening van ten onrechte uitbetaald pensioen. Daarnaast is het tevens nodig grotere rechtszekerheid voor de gepensioneerden te scheppen. Het onderhavige artikel komt aan deze behoeften tegemoet.

Het vierde lid verleent de pensioenadministratie de bevoegdheid tot terugvordering of verrekening, zowel indien de herziening of wijziging binnen vier maanden plaatsvindt, dus ongeacht of de betrokkene heeft nagelaten de verplichte mededeling te doen, als indien de herziening of wijziging na vier maanden plaatsvindt, doch dan alleen indien betrokkene heeft nagelaten de verplichte mededeling te doen. De hier bedoelde verplichte mededeling kan bij voorbeeld zijn een kennisgeving van overlijden of van een wijziging van de burgerlijke staat; in het kader van het, nog te ontwerpen, landsbesluit houdende algemene maatregelen dat op grond van artikel 55 lid 4 zal worden vastgesteld kan nader bepaald worden welke mededelingen ten deze in het bijzonder vereist zullen zijn.

Ad artikelen 94 tot en met 97 (hoofdstuk X).

In het tiende hoofdstuk zijn bepalingen bijeengebracht over twee aangelegenheden die op zich weinig met elkaar gemeen schijnen te hebben: de verstrekking van inlichtingen, en strafsancties. Aangezien evenwel in het onderhavige ontwerp die verstrekking is geconstrueerd als een aan de burger opgelegde verplichting, op het niet-nakomen waarvan straffen gesteld zijn, en het ontwerp voorts geen andere strafsancties — als onderscheiden van administratieve sancties — kent dan juist deze, is er niettemin een nauwe samenhang tussen de twee onderwerpen. Om deze samenhang te verduidelijken is niet alleen, zoals door de Raad van Advies in zijn advies aangaande het onderhavige ontwerp gesuggereerd, het woord „strafbepalingen” toegevoegd aan, maar tevens het woord „verplichtingen” opgenomen in het opschrift.

Artikel 94 lid 1 en de artikelen 95 en 96 van het hoofdstuk beogen bevoegdheden te geven en verplichtingen op te leggen ten einde een doelmatig beheer van het fonds te dienen. Het op een efficiënte wijze verkrijgen van juiste en volledige informatie is voor het APNA van groot belang, reden waarom in artikel 97 de hierboven bedoelde strafsancties zijn opgenomen op het niet of niet behoorlijk meewerken van de betrokkenen. Daarbij is de kring van die betrokkenen tamelijk eng getrokken; het is niet de bedoeling dat iedere willekeurige persoon of instelling verplicht kan worden om het APNA aan gegevens te helpen, zulks ten einde het recht op privacy zoveel mogelijk te ontzien.

Tegenover de ten behoeve van het APNA toegekende bevoegdheid behoort dan — zoals ook door de Centrale Commissie voor Georganiseerd Overleg in Ambtenarenzaken in haar advies (§ 3.18) terecht naar voren is gebracht — als spiegelbeeld te staan dat het bestuur van het APNA zijnerzijds een verplichting heeft om de deelnemers in het pensioenfonds, hun die nog doende zijn een pensioenaanspraak op te bouwen evenzeer als degenen die reeds pensioen genieten, mededeling te doen van gegevens die voor de betrokkenen van belang zijn. De manier waarop het bestuur aan deze verplichting uitvoering geeft kan verschillend zijn. Het zou na elke beslissing die ten aanzien van een persoon valt daarvan bericht kunnen verzenden; maar denkbaar is ook, dat het periodiek — maar dan wel op geregelde ogenblikken — aan iedere aangeslotene een informatiebulletin toezendt dat ten dele algemene data bevat, en voor het overige deel is aangevuld met de geadresseerde individueel regarderende gegevens, zo die te melden zijn.

Een goede informatievoorziening is niet alleen van belang bij de beoordeling van aanvragen van pensioen, maar ook bij controles ingesteld om na te gaan of er door gewijzigde omstandigheden aanleiding is voor verandering. Zo zal bij voorbeeld bij ontvangers van een invaliditeitspensioen gecontroleerd moeten kunnen worden of ze (bij-)verdiensten hebben die tot een korting op grond van ar-

tikel 28 lid 1 moeten leiden. De Belastingdienst en de Sociale Verzekeringsbank zijn instellingen die behulpzaam kunnen zijn bij deze controle. Ook deze behoren derhalve tot degenen die ingevolge artikel 96 verplicht zijn hun medewerking te verlenen. Naar aanleiding van de aan de lichamen opgelegde verplichting en de daaraan verbonden strafsanctie is door de Raad van Advies opgemerkt dat een bepaling omtrent de strafrechtelijke handhaving van door rechtspersonen gepleegde strafbare feiten in het ontwerp gemist wordt. Dit is inderdaad juist, doch de ondergetekenden hebben een dergelijke bepaling met opzet niet in deze landsverordening geïntroduceerd. In de invoeringslandsverordening die in verband met de aanstaande inwerkingtreding van het nieuwe Wetboek van Strafvordering binnenkort tot stand zal worden gebracht komt reeds een algemeen werkende bepaling van de bedoelde strekking voor.

Volledigheidshalve zij er op gewezen dat onder de in het eerste lid van artikel 97 strafbaar gestelde handelingen in het bijzonder ook een nalaten wordt begrepen. Dit blijkt trouwens uit de formulering van het artikellid.

Ad artikel 98.

Voordat met een bespreking van dit en de volgende artikelen aangevangen wordt, wijzen de ondergetekenden erop dat een opmerking van de Raad van Advies met betrekking tot het opschrift van hoofdstuk XI, waarvan artikel 98 het openingsartikel vormt, niet, althans niet geheel kan worden gevolgd. De Raad wenst het opschrift te doen luiden als „Overgangs- en slotbepalingen”; doch hij zag blijkbaar over het hoofd dat er een afzonderlijk hoofdstuk XII met slotbepalingen is (artikelen 111-113), terwijl in het onderhavige hoofdstuk uitsluitend overgangsbepalingen zijn ondergebracht. Wel is het in een eerdere versie van het ontwerp voorkomende opschrift „Overgangsrecht” in „Overgangsbepalingen” gewijzigd.

In het onderhavige artikel wordt de Pensioenverordening Burgerlijke Landsdienaren 1938 in haar geheel ingetrokken. Slechts onderdelen ervan zullen van kracht blijven, niet op grond van die landsverordening zelf, maar op grond van de overgangsbepalingen zoals die zullen zijn opgenomen in de onderhavige Pensioenlandsverordening overheidsdienaren. Deze bepalingen zijn nodig, aangezien de genoemde verordening waar het betreft het ouderdomspensioen als een op bepaalde onderdelen gunstigere regeling kan worden beschouwd, vergeleken met de in het ontwerp voorgestelde pensioenregeling. Het is om deze reden billijk de ter zake bestaande verwachtingen te honoreren, althans voor zover deze gerechtvaardigd zijn.

Dit elfde hoofdstuk bevat een aantal bijzondere bepalingen van overgangsrecht, die worden voorafgegaan door enige van algemene aard. In beide wordt de eventuele doorwerking van oud recht geregeld, het woord „oud” daarbij te verstaan als „door de thans geldende, maar straks buiten werking gestelde Pensioen-

verordening van 1938 in het leven geroepen". De zojuist bedoelde overgangsbepalingen van algemene aard hebben, kort samengevat, achtereenvolgens betrekking op:

- * pensioengerechtigde ambtenaren, d.w.z. degenen die reeds pensioen genieten (artikel 99),
- * voormalige ambtenaren met uitzicht op pensioen (artikel 100 leden 1 en 2),
- * vrijwillig deelgenoten (artikel 100 lid 4),
- * wachtgelders (artikel 100 lid 5), en
- * voormalige ambtenaren zonder uitzicht op pensioen (artikel 100 lid 7),
- * actieve ambtenaren (artikel 101), en tenslotte
- * nabestaanden van reeds overleden ambtenaren, gepensioneerde ambtenaren of vrijwillige deelgenoten (artikel 102).

De bijzondere overgangsbepalingen, welke daarna komen, hebben betrekking op de volgende onderwerpen:

- * de eventuele doorwerking van de Duurtetoeslagregeling gepensioneerden 1943 (P.B. 1943, N° 77) (artikel 103),
- * de medetelling van onder de oude regeling normaal verworven (artikel 104 lid 1) of ingekochte (artikel 104 lid 2) diensttijd,
- * de werking van de inkoopregels volgens de oude of soms toch volgens de nieuwe regeling (artikel 105),
- * de handhaving van onder het oude recht verrichte aanwijzingen van rechtspersonen waarvan de werknemers reeds onder de werking van de regeling van overheidspensioen vallen (artikel 106),
- * een bijzondere uitwerking van de verjaringsregel (artikel 107),
- * het uitsluiten van een eventuele doorwerking van de nieuwe „aftoppingsregel” op oude situaties (artikel 108 lid 1),
- * de uitsluiting van verhaalsmogelijkheden die het APNA tegen de lichamen welke personen met pensioenaanspraken in dienst hebben of gehad hebben op grond van bepaalde besluiten, handelingen of nalatigheden van die lichamen zou kunnen hebben, voor wat betreft de periode vóór de inwerkingtreding (artikel 108 leden 2, 3 en 4),
- * de uitsluiting van de mogelijkheid voor het APNA om ervan af te zien aan bepaalde besluiten van die lichamen gevolgen te verbinden, voor wat betreft diezelfde periode (artikel 108 lid 4), en
- * de overdracht van de voorheen bestaande bevoegdheden van de Gouverneur (d.w.z. de Regering) op het APNA-bestuur, met uitzondering van de afwikkeling van reeds aanhangige aangelegenheden (artikel 109).

Als peildatum bij het onderscheiden van de categorieën van personen met aanspraken op grond van de oude Pensioenverordening dient in het algemeen te worden uitgegaan van het tijdstip van inwerkingtreding van de landsverordening,

welk tijdstip om praktische redenen in elk geval op de eerste dag van een kalenderjaar gesteld dient te worden. Nagestreefd wordt de landsverordening per 1 januari 1998 in werking te doen treden. Deze datum is uiteraard in de inwerking-tredingsbepaling genoemd; maar om wetstechnische redenen wordt elders in het ontwerp steeds de omschrijving „de dag waarop deze landsverordening in werking treedt” gebezigd.

In de algemene overgangsbepalingen is steeds aangegeven wat van de huidige pensioenregeling specifiek voor de hierboven opgesomde categorieën van personen nog zal blijven gelden. Daarnaast wordt, waar nuttig, de verhouding tot de Landsverordening verhoging leeftijdsgrens 1996 — die ten opzichte van de onderscheidene categorieën uiteenlopende effecten kan hebben — aangegeven.

Wat in het bijzonder artikel 98 nog betreft, in zijn tweede lid is de algemeen gestelde bepaling opgenomen dat alle bestaande regels van overgangsrecht hun gelding blijven behouden. De bepaling is vergelijkbaar met die van de artikelen 103 en 105, eerste lid, ten aanzien van de toepasselijkheid van de Duurte-toeslagregeling, respectievelijk de geldende inkoopregels. Om welke overgangsbepalingen het in artikel 98 gaat en in welke mate die nog werkzaam zijn, is natuurlijke afhankelijk van het nog in leven zijn van personen die aan die bepalingen rechten kunnen ontleen. In algemene termen sprekend stellen de ondergetekenden vast dat overgangsbepalingen met mogelijke nawerking zijn voorgekomen in de volgende landsverordeningen tot wijziging van de Pensioenverordening Burgerlijke Landsdienaren 1938 of, zoals zij voordien heette, de Curaçaosche Pensioenverordening 1938²: artikel 2 van de landsverordening van 2 mei 1945 (P.B. N° 71), artikel 2 van de landsverordening van 7 oktober 1949 (P.B. N° 111), artikel 2 van de landsverordening van diezelfde datum (P.B. N° 114), artikel 3 van de landsverordening van 27 februari 1963 (P.B. N° 46) met inbegrip van de verruimende werking die daaraan bijna tien jaren later bij de landsverordening van 7 december 1972 (P.B. N° 244) gegeven is, en artikel 3 van de landsverordening van 3 oktober 1974 (P.B. N° 189).

Ad artikel 99.

Op de reeds gepensioneerden, en op de met hen gelijk te stellen groep van personen die recht hebben op een pensioenvervangende uitkering als bedoeld in hoofdstuk 2 van de Landsverordening verhoging leeftijdsgrens 1996, blijven de hoofdstukken II — inzake het recht op pensioen, de diensttijd en de berekening en de hoogte van het pensioen — en IV — inzake de pensioenpremies — van de oude Pensioenverordening van toepassing. Gevolg hiervan is dat de bestaande rechten op pensioen als zodanig zijn gewaarborgd, dat de voor het pensioen vastgestelde diensttijd wordt gehandhaafd, dat evenmin verandering optreedt in de pensioenberekening en dat de in artikel 99 bedoelde personen op dezelfde voet als voor-

heen hun bijdragen (pensioenpremie) zullen blijven betalen.

Voor degenen die recht hebben op een pensioenvervangende uitkering als bedoeld in de Landsverordening verhoging leeftijdsgrens 1996, geldt dit uiteraard pas, zodra het bedoelde recht overgaat in een recht op pensioen. Zolang zij recht hebben op de bedoelde pensioenvervangende uitkering, gelden voor hen immers de regels, opgenomen in hoofdstuk 2 van de laatstgenoemde landsverordening, die namelijk niet buiten werking wordt gesteld.

Op grond van onderdeel a van lid 2 van artikel XXI van de Landsverordening verhoging leeftijdsgrens 1996 bestaat een onderscheid tussen degenen die op of na 1 januari 1996 — de datum van inwerkingtreding van die landsverordening — gepensioneerd zijn geworden en degenen die dit op dat tijdstip reeds waren. Ten aanzien van de laatsten gelden immers — onder meer — de in de Landsverordening verhoging leeftijdsgrens 1996 opgenomen wijzigingen van de Pensioenverordening Burgerlijke Landsdienaren 1938 niet. Formeel worden als gevolg hiervan bij de toepassing van artikel 99 lid 1 van het onderhavige ontwerp verschillende teksten van hetzelfde artikel 8 lid 1 van de oude Pensioenverordening van toepassing, maar een materieel verschil bestaat niet, doordat de veranderingen slechts betrekking hebben op de verhoging van de pensioengerechtigde leeftijd naar 60 jaar, en de personen om wie het gaat in beide gevallen pensioengerechtigd zijn.

Van de in dit ontwerp opgenomen bepalingen dient ten aanzien van de categorie van personen die hier aan de orde is uitdrukkelijk het eerste lid van artikel 28 niet van toepassing te worden verklaard, omdat de in die bepaling bedoelde korting op het invaliditeitspensioen thans, d.w.z. volgens de huidige regeling, niet bestaat.

Ad artikel 100.

Dit artikel betreft voormalige ambtenaren die (nog) niet pensioengerechtigd zijn. Deze categorie valt weer in een aantal subcategorieën uiteen.

De eerste twee subcategorieën bestaan beide uit ambtenaren als bedoeld in artikel 8, derde lid, van de huidige Pensioenverordening: personen met uitgesteld pensioen, of, in de terminologie van het onderhavige ontwerp, met uitzicht op pensioen. Een onderscheid moet hier worden gemaakt tussen personen die per 1 januari 1996 reeds tot deze groep van ambtenaren behoorden (subcategorie 1) en degenen voor wie dat pas op of na de genoemde datum het geval is geworden (subcategorie 2). Voor de eerste subcategorie is de Landsverordening verhoging leeftijdsgrens 1996 op grond van artikel XXI lid 1 van die landsverordening niet van toepassing, zodat de 55-jarige pensioenleeftijd zal blijven gelden; voor de tweede subcategorie geldt die landsverordening wèl, hetgeen in het algemeen neerkomt op een pensioengerechtigde leeftijd van 60 jaar en het recht op een

pensioenvervangende uitkering als bedoeld in hoofdstuk 2 van de genoemde landsverordening. Het verschil tussen het eerste en het tweede lid van artikel 100 vloeit derhalve voort uit de wijziging van artikel 8, derde lid, van de Pensioenverordening per 1 januari 1996. De groep ten aanzien waarvan het tweede lid van toepassing is, zal overigens niet uitgebreid zijn, aangezien het alleen gaat om mensen die in 1996 ontslagen zijn en die een diensttijd van ten minste 5 jaar hebben voltooid.

Voor het overige geldt voor de beide subcategorieën dat van de huidige Pensioenverordening naast artikel 8, derde lid, alleen enkele bepalingen inzake de premiebijdrage en inzake de berekening van het pensioen op de betrokken personen van toepassing behoeven te blijven. Dit is geregeld in het derde en in het zesde lid van het onderhavige artikel.

Ingevolge het derde lid dienen de ambtenaren van de beide subcategorieën conform de artikelen 36 lid 2 en 38 lid 2 van de huidige Pensioenverordening premie voor het nabestaandenpensioen te betalen, indien zij pensioengerechtigd zijn en zolang zij nabestaanden hebben. In dit opzicht verandert er voor hen dus niets. In het zesde lid is de inhoud van de artikelen 17, 18 en 19 van diezelfde Pensioenverordening — de bepalingen inzake de pensioenberekening — herschreven, ten einde enkele onzuiverheden in de bestaande tekst niet uitdrukkelijk te behoeven te bekrachtigen. De berekening van het pensioen zal daarmee ook op dezelfde wijze geschieden als thans gebeurt. Voorts geldt op grond van artikel 104 lid 1, dat de voor de pensioenberekening meetellende diensttijd niet kan verminderen.

Het vierde lid waarborgt dat de positie van degenen die al vrijwillig deelgenoot zijn in de zin van artikel 28 van de huidige Pensioenverordening (subcategorie 3), gehandhaafd blijft. De bepaling houdt voornamelijk een handhaving van **betalingsverplichtingen** in, aangezien het onderhavige ontwerp, in tegenstelling tot de Pensioenverordening van 1938, een regeling van het pensioen voor nabestaanden en wezen van een overleden gewezen ambtenaar bevat waarvoor door de gewezen ambtenaar zelf geen premie behoeft te worden betaald. De vrijwillige deelgenoten zullen dit wel moeten blijven doen, mede uitgaande van het gegeven dat men enerzijds de verplichtingen vrijwillig is aangegaan en dat anderzijds in beginsel ook alle andere oude verplichtingen en rechten zullen blijven bestaan. Ten overvloede merken de ondergetekenden hierbij op dat de rechten op eigen pensioen van de vrijwillig deelgenoot reeds door het eerste of het tweede lid gehandhaafd worden.

Het vijfde lid waarborgt de rechten van de wachtgelders als bedoeld in onderdeel c van lid 1 van artikel 8 van de huidige Pensioenverordening: subcategorie 4.

In het zevende lid is bepaald dat artikel 43 van de Pensioenverordening van

1938 van toepassing blijft op de personen die vóór de inwerkingtreding van de landsverordening deelgenoot met minder dan 5 jaren diensttijd waren (subcategorie 5). Omdat het artikel eist dat het verzoek om premierestitutie binnen een jaar na ontslag wordt gedaan, heeft, uitgaande van een inwerkingtredingsdatum van 1 januari 1998, het zevende lid alleen maar betekenis voor degenen die in het jaar 1997 ontslag hebben verkregen.

Voor de gewezen ambtenaar die na de inwerkingtreding van de landsverordening weer overheidsdienaar wordt, zal de nieuwe regeling in haar geheel gaan gelden, aldus het achtste lid. Voor de toepassing van de landsverordening wordt deze persoon als een „nieuwe” overheidsdienaar beschouwd, en hij behoort derhalve tot geen van de in de eerdere leden van het onderhavige artikel bedoelde subcategorieën. Uiteraard zal wel de in het verleden opgebouwde diensttijd blijven gelden; lid 1 van artikel 104 waarborgt dit. In het achtste lid worden geen rechten aangetast. De bedoelde personen moeten immers zelf ermee instemmen dat zij weer overheidsdienaar worden; zij dienen daarbij voor zichzelf de afweging te maken of zij daartoe bereid zijn ondanks het feit dat de nieuwe pensioenregeling op hen van toepassing is.

Ad artikel 101.

Artikel 101 heeft betrekking op degenen die tot de inwerkingtreding van de nieuwe landsverordening ambtenaar in de zin van de Pensioenverordening Burgerlijke Landsdienaren 1938 waren. Voor deze groep personen behoeven slechts enkele bepalingen van de oude regeling te blijven gelden: die met betrekking tot de pensioenberekening, zoals omschreven in artikel 100 lid 6 van het ontwerp, en die met betrekking tot de premiebetaling voor hun pensioengerechtigde betrekkingen wanneer ze gepensioneerd zullen zijn, zoals geregeld in artikel 100 lid 3. Dit alles blijkt uit het eerste lid. Daaruit blijkt tevens dat voor de pensioenberekening zal moeten worden uitgegaan van de pensioengrondslag, zoals voorgesteld in het ontwerp, derhalve met inbegrip van de vermindering met de franchise. Anders dan wellicht op het oog zou lijken, leidt dit niet tot enig toekomstig financieel nadeel voor de zittende ambtenaren, omdat ingevolge artikel 103 de Duurtetoeslagregeling op hen van toepassing blijft, waarmee de 70%-norm gehandhaafd blijft. Voor deze groep ambtenaren zullen de verschillende overheden derhalve de uit de Duurtetoeslagregeling voortvloeiende kosten ten laste van hun begrotingen blijven dragen. De Regering realiseert zich zeer wel dat, aangezien de bepaling in de gekozen formulering ook betrekking heeft op jonge ambtenaren, het effect van de toepassing van de Duurtetoeslagregeling langdurig zal zijn. Tegen deze achtergrond moet het pleidooi van de Raad van Advies voor een meer beperkte overgangsregeling verstaan worden. Aan dit pleidooi meent de Regering evenwel geen gehoor te mogen geven.

Zoals het effect van de Duurtetoeslagregeling de ongunstigere pensioengrondslag compenseert, zo dient de door de franchise veroorzaakte vermindering van het bedrag waarover de pensioenbijdrage van de overheidsdienaar wordt berekend te worden aangepast. Het pensioenbijdrageverhaal dient dan ook over het gehele ambtelijk inkomen te worden berekend. Het tweede lid van het onderhavige artikel bepaalt dat zulks geschiedt.

Op grond van artikel 62 van het ontwerp dienen ook die personen die op het tijdstip van inwerkingtreding deelgenoot zijn en die géén pensioengerechtigde betrekkingen hebben, een pensioenbijdrage van 8% te gaan betalen in plaats van zoals nu, op grond van de Pensioenverordening, 5%. Zonder nadere voorziening zou dit een verslechtering van de positie van de betrokkenen betekenen, hetgeen de ondergetekenden voor degenen die zonder pensioengerechtigde betrekkingen zullen blijven onwenselijk achten. In het derde lid zijn daarom voor de deelgenoten die bij het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd niet gehuwd zijn en ook nimmer zijn geweest, en die geen kinderen hebben (gehad) die bij het overlijden van de deelgenoot aanspraak op wezenpensioen zouden kunnen maken, de gevolgen van deze verslechtering verminderd door te bepalen dat zij bij het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd hun premie met rente gerestitueerd kunnen krijgen.

Eenzelfde regeling als op grond van het achtste lid van artikel 100 voor gewezen ambtenaren geldt, is in het vierde lid van het onderhavige artikel opgenomen voor de op het tijdstip van inwerkingtreding van deze landsverordening nog actieve overheidsdienaar, die daarna met ontslag gaat, maar vervolgens opnieuw overheidsdienaar wordt. Ook hij zal als een „nieuwe” overheidsdienaar beschouwd worden, met behoud, wel-te-verstaan, van zijn in het verleden opgebouwde diensttijd.

Het vijfde lid houdt verband met het feit dat onder de vigerende regeling ambtenaren die jonger zijn dan 25 jaar reeds premiebetalende en diensttijd opbouwende deelgenoten kunnen zijn, terwijl dit onder de thans voorgestelde regeling op grond van artikel 17 lid 2 niet meer het geval zal zijn. Dat voor de bedoelde groep ambtenaren de vóór het tijdstip van inwerkingtreding van deze landsverordening opgebouwde diensttijd blijft meetellen, wordt al gewaarborgd door het eerste lid van artikel 104; maar hetzelfde zal ten behoeve van deze groep dienen te gelden voor de door hen nà het bedoelde tijdstip, maar vóórdát zij de leeftijd van 25 jaar hebben bereikt, nog op te bouwen diensttijd. Op grond van het vijfde lid wordt de bedoelde groep van deelgenoten dan ook gelijkgesteld met personen van 25 jaar of ouder.

Lid 6 houdt een garantiebepaling in ten behoeve van personen die bij de inwerkingtreding van de nieuwe landsverordening ambtenaar in de zin van de huidige Pensioenverordening waren, doch op grond van het onderhavige ontwerp

geen overheidsdienaar zullen zijn. Zolang zij de betrekking blijven bekleden, waarin zij ambtenaar in de zin van de genoemde landsverordening waren of althans als zodanig werden aangemerkt, zullen zij ook de hoedanigheid van overheidsdienaar in de zin van de nieuwe regeling bezitten. In verband met de ruime omschrijving die het begrip „overheidsdienaar” heeft, zal toepassing van deze bepaling overigens naar de verwachting van de ondergetekenden niet dikwijls voorkomen.

Ad artikel 102.

De positie van de nabestaanden (weduwnaars en weduwen) en wezen van de op het tijdstip van inwerkingtreding van de landsverordening reeds overleden ambtenaren, vrijwillige deelgenoten en gepensioneerde ambtenaren vormt het voorwerp van artikel 102.

De pensioenberekening blijft voor deze personen op de huidige manier geschieden: er wordt uitgegaan van het pensioen waarop de overledene recht had of zou hebben gehad en voor de hoogte van het pensioen blijven de in artikel 27 van de Pensioenverordening Burgerlijke Landsdienaren 1938 neergelegde normen gelden. Voor het overige zullen evenwel de nieuwe regels met betrekking tot het nabestaanden- en wezenpensioen van toepassing zijn. Deze zijn in het algemeen gelijk en kunnen zonder probleem de oudere regels vervangen. Zo behouden bij voorbeeld degenen die recht op pensioen hebben ingevolge hoofdstuk III van de Pensioenverordening Burgerlijke Landsdienaren 1938 recht op pensioen op grond van hoofdstuk IV van de Pensioenlandsverordening overheidsdienaren, zij het dat een deel van de pensioenen een andere aanduiding krijgt in verband met de vervanging van de termen „weduwe” en „weduwnaar” door het passe-partout „nabestaande”.

Desalniettemin noodzaken afwijkingen in het ontwerp ten opzichte van de Pensioenverordening van 1938 op twee punten tot een aanvullende regeling.

De eerste — belangrijke — aanvulling betreft de uitbreiding van de kring der pensioengerechtigden, doordat ingevolge de nieuwe regeling ook echtgenoten die na het ontslag met de overledene zijn getrouwd, en wezen die na het ontslag zijn geboren, daartoe gaan behoren. Het gevolg hiervan kan namelijk zijn dat in verband met artikel 50 — dat bepaalt dat nabestaanden- en wezenpensioenen naar evenredigheid worden verminderd, voor zover het totaal van deze pensioenen het (eigen-) pensioenbedrag waarvan ze zijn afgeleid, overschrijdt — een verlaging van de bestaande pensioenen plaatsvindt. De ondergetekenden achten de uitbreiding van de groep van mogelijke nabestaanden en wezen een eis van rechtvaardigheid en zijn daarom van oordeel dat dit niet alleen pas voor nabestaanden en wezen van toekomstige overheidsdienaren zal moeten gaan gelden. Nu kunnen zich verschillende gevallen voordoen waarin een herschikking van nabestaanden-

en wezenpensioenen plaats moet vinden in verband met de aanwezigheid van een groter aantal pensioengerechtigde nabestaanden en wezen, en de financiële gevolgen van zulk een herschikking verschillen in omvang. Soms zullen ze in de praktijk gering zijn, bij voorbeeld als uit één gezin meer kinderen in aanmerking komen voor wezenpensioenen; maar onder omstandigheden kan de consequentie ook ingrijpender blijken. De ondergetekenden menen dat het niet wenselijk is eventuele nadelige inkomensgevolgen in één keer ten laste te laten komen van de bestaande groep van pensioengerechtigden. In het tweede lid van het onderhavige artikel wordt daarom voorgesteld de uitwerking van de herschikking over een periode van vijf jaren uit te smeren.

De tweede aanvulling heeft betrekking op de nabestaanden van vrijwillige deelgenoten. Dezen vallen strikt genomen zonder nadere voorziening niet onder de nieuwe regeling. Hun positie is echter te vergelijken met die van nabestaanden van overheidsdienaren. In het derde lid van het onderhavige artikel is deze gelijkstelling uitdrukkelijk vastgelegd.

Voor de pensioengerechtigde betrekkingen van op het tijdstip van de inwerkingtreding van deze landsverordening nog in leven zijnde gepensioneerde ambtenaren, gewezen ambtenaren en actieve ambtenaren zal de nieuwe regeling zonder meer gelden. In het algemeen zal de toepassing van de nieuwe regeling voor hen gunstiger zijn dan de toepassing van de huidige, omdat in plaats van $\frac{5}{8}$ ste, $\frac{2}{8}$ ste en $\frac{1}{8}$ ste wordt uitgegaan van $\frac{5}{7}$ de, $\frac{2}{7}$ de en $\frac{1}{7}$ de deel van het pensioen waarvan het nabestaanden- en wezenpensioen wordt afgeleid. In enkele gevallen kan echter ook hier de uitbreiding van pensioengerechtigde betrekkingen een nadelig effect hebben. Een nadere regeling wordt door de ondergetekenden ten aanzien van deze groep evenwel niet nodig geacht.

Ingevolge artikel XVI van de Landsverordening verhoging leeftijdsgrens 1996 wordt in geval van overlijden van een ambtenaar die recht heeft op een pensioenvervangende uitkering in de zin van hoofdstuk 2 van die landsverordening, op de nabestaanden automatisch de Pensioenverordening Burgerlijke Landsdienaren 1938 van toepassing. De genoemde bepaling behoeft in verband met het onderhavige ontwerp aanpassing. Dit geschiedt echter in de tegelijkertijd in werking te stellen invoeringslandsverordening, zodat in het onderhavige ontwerp zelf geen voorziening ter zake behoeft te worden getroffen.

Ad artikel 103.

In de Algemene beschouwingen (aan het slot van paragraaf 3) hebben de ondergetekenden reeds opgemerkt dat voor op het moment van inwerkingtreding van deze nieuwe pensioenregeling reeds gepensioneerde overheidsdienaren ingevolge het ontworpen overgangsrecht de aanpassing aan de kosten van levensonderhoud gelijk tevoren door middel van duurtetoeslagen zal moeten worden gefinancierd.

En vervolgens is bij de bespreking van artikel 101 de oude Duurtetoeslagregeling en de voorlopige handhaving daarvan bij wijze van overgangsrecht opnieuw ter sprake gekomen. Om deze reden nemen de ondergetekenden aan dat zij op deze plaats verder van een toelichting mogen afzien.

Ad artikel 104.

Deze overgangsbepaling handhaaft de bepalingen van de Pensioenverordening van 1938 betreffende de diensttijd voor de overheidsdienaren die bij de ingang van de nieuwe regeling reeds in dienst waren als ambtenaar in de zin van die Pensioenverordening. Zo zal bepaalde tijd vóór de inwerkingtreding van de nieuwe regeling, die buiten de keerkringen is doorgebracht, nog volgens het voorschrift van artikel 12 lid 4 van de Pensioenverordening slechts voor de helft meetellen. Een ander gevolg van het eerste lid is dat de deeltijdfactor, die in de nieuwe pensioenregeling zal worden geïntroduceerd, niet op oude diensttijd wordt toegepast.

Het tweede lid voorziet erin dat tijd die krachtens de overgangsregeling aangaande inkoop van diensttijd, die in lid 2 van het hierna volgende artikel 105 neergelegd is, is ingekocht als diensttijd krachtens de huidige pensioenregeling wordt beschouwd.

De in het derde lid bedoeld mededeling van het bestuur is een beslissing ter uitvoering van de landsverordening als bedoeld in artikel 90 lid 1, en kan dus eventueel voorwerp worden van een bezwaarschriftprocedure en daarop volgend rechtsgeding voor de ambtenarenrechter.

Ad artikel 105.

De van toepassing zijnde bepalingen met betrekking tot de vóór de inwerkingtreding van deze landsverordening ingekochte diensttijd dienen ten aanzien van die inkoop, zowel voor de ambtenaren als voor de nabestaanden, te blijven gelden, omdat een dergelijke regeling van de inkoop in het ontwerp niet meer voorkomt.

Het tweede lid opent voor een persoon die niet valt onder het regime van de huidige Pensioenverordening, maar die wel onder het regime van de nieuwe pensioenregeling de hoedanigheid van overheidsdienaar zal verkrijgen, de mogelijkheid om diensttijd, die hij voordien in overheidsdienst had doorgebracht en die nog niet voor pensioen geldig was, door middel van inkoop alsnog geldig te maken. De in het ontwerp opgenomen regeling van de inkoop is voor hem van toepassing, met dien verstande dat inkoop alleen mogelijk is, indien hij daarom binnen twee jaar na de inwerkingtreding van deze landsverordening verzoekt.

Ad artikel 106.

In dit artikel wordt rekening gehouden met het personeel in dienst van rechtspersonen, waarvan de leden ambtenaren in de zin van de Pensioenverordening Burgerlijke Landsdienaren 1938 waren ten tijde van de inwerkingtreding van de onderhavige landsverordening. De betreffende privaatrechtelijke lichamen worden terwille van de rechtszekerheid geacht krachtens artikel 5, eerste lid, te zijn aangewezen. Deze rechtsfictie werkt evenwel niet verder dan strikt noodzakelijk is, dat wil zeggen: uitsluitend ten aanzien van de betrokken werknemers/ambtenaren/overheidsdienaren, die er immers belang bij hebben dat de oude regeling naadloos in de nieuwe overloopt.

De rechtspersonen waarom het in casu gaat zijn de volgende: de Antilliaanse Luchtvaartmaatschappij N.V., met ingang van 1 januari 1989 aangewezen bij het landsbesluit van de 8ste mei 1989 N° 4 (P.B. N° 25), de Stichting Overheidsaccountantsbureau, met ingang van 3 oktober 1994 aangewezen bij het landsbesluit van de 31ste augustus 1995 N° 6 (P.B. N° 146), en de drie naamloze vennootschappen Antelecom N.V., Telefonía Bonairiano N.V. en Sint Maarten Telephone Company N.N., met ingang van 1 januari 1996 aangewezen bij landsbesluit van de 6de mei 1996 N° 3 (P.B. N° 49).

Ad artikel 107.

Ingevolge artikel 107 dient voor de verjaringstermijn van twee jaren ook de tijd gedurende welke de betrokkene vóór de inwerkingtreding van de nieuwe pensioenregeling de invordering van zijn pensioen achterwege heeft gelaten, te worden meegeteld. De consequentie van dit artikel, dat namelijk de reductie van de verjaringstermijn van vijf jaren — waarop hij bij artikel 51 van de huidige Pensioenverordening is vastgesteld — tot twee jaren bij de inwerkingtreding van de onderhavige landsverordening ineens ingaat, is, zoals ook uit de toelichting bij lid 3 van artikel 55 kan blijken, door de ondergetekenden onder ogen gezien en niet onredelijk geacht.

Voor een nadere toelichting omtrent de verjaringskwestie en de werking van het onderhavige artikel wordt overigens naar de toelichting bij het genoemde artikellid verwezen.

Ad artikel 108.

Door dit artikel wordt de toepassing van krachtens het ontwerp mogelijke correcties en financiële sancties op situaties, ontstaan vóór de inwerkingtreding van de landsverordening uitgesloten. In de opsomming van de bijzondere overgangsbepalingen, die de ondergetekenden in het kader van hun inleidende opmerkingen bij artikel 98 hebben opgenomen, is de inhoud van het onderhavige artikel reeds weergegeven.

Ad artikel 109.

Dat aan het bestuur van het APNA — en daarmee indirect of informeel aan de directie van het fonds, voor zover het bestuur van de mogelijkheid van delegatie en mandaat gebruik maakt — ruime bevoegdheden moeten worden toegekend, wil de voorgenomen verzelfstandiging van het APNA niet een zinledige en inhoudloze onderneming zijn, is reeds in het laatste punt van paragraaf 2.2 van de Algemene beschouwingen aangeduid. De ondergetekenden achten het juist dat deze bevoegdheidsuitbreiding ook wordt doorgevoerd met betrekking tot de uitvoering van de Pensioenverordening Burgerlijke Landsdienaren 1938, voor zover en zolang deze uitvoering in de toekomst nog moet worden voortgezet. Ware het anders geregeld, men zou een tamelijk chaotisch naast-elkaar-bestaan veroorzaken van gelijksoortige handelingen en beslissingen die in het ene geval door het bestuur van het APNA, in het andere geval door de Gouverneur zouden dienen te worden verricht, resp. genomen.

Een voor de hand liggende uitzondering is gemaakt voor die gevallen, waarin een aangelegenheid reeds „in procedure” is: dan dient de Gouverneur de zaak ten einde te voeren.

Ad artikel 110.

Het motief om ten behoeve van bepaalde leden van de directie en het personeel een overgangsbepaling in het leven te roepen die hen ontslaat van de verplichting tot deelname in het APNA, is door de ondergetekenden in de toelichting bij onderdeel f van artikel 4 uiteengezet.

Gewezen wordt op het karakter van overgangsbepaling: zij geldt uitsluitend voor personen die reeds in dienst zijn. Bovendien moet het gaan om gevallen waarbij de pensioenverzekering geheel en al buiten het APNA om tot stand gekomen is. Is een persoon reeds bij het APNA verzekerd, doch heeft hij daarnaast dankzij de bepalingen van het arbeidsreglement een aanvullend arrangement, dan legt de onderhavige nieuwe regeling er niets aan in de weg dat die situatie wordt gecontinueerd, maar is er anderzijds evenmin een reden om nu ineens uitsluitend naar de levensverzekeringsmaatschappij of het pensioenfonds over te stappen waarbij het andere arrangement is ondergebracht.

Ad artikel 111.

Om een duidelijk inzicht te verkrijgen in de vermogenspositie en de voorziening pensioenverplichtingen van het APNA, zoals die op het tijdstip van inwerkingtreding van de nieuwe pensioenregeling geweest zijn, dient een actuariële balans van het fonds te worden opgemaakt naar de toestand op het tijdstip van inwerkingtreding.

Aan het bestuur van het APNA wordt een tijdspanne van vijftien maanden

gegeven om deze opdracht geheel uit te voeren.

Ad artikel 112.

De datum van inwerkingtreding is door de Regering in overleg met het bestuur van het APNA bepaald. De voorbereidingen, noodzakelijk om de inwerkingtreding mogelijk te maken, verkeren in een zodanige fase, dat aan de keuze voor 1 januari 1998 naar het oordeel van de Regering niets in de weg behoeft te staan.

Ad artikel 113.

Het artikel van de thans geldende Pensioenverordening waarin haar citeertitel wordt vastgesteld, artikel 52, kwam in zijn huidige vorm tot stand bij de landsverordening van 2 mei 1945 (P.B. N° 71), toen de centrale overheid nog het enige bestuur van het land vormde. Andere categorieën van overheidsdienaren dan landsdienaren bestonden er in die tijd niet, en begrijpelijkerwijs heeft daarom destijds, toen men het woord „Curaçaosche” uit de citeertitel wenste weg te halen, het woord „landsdienaren” daarin en in het intitulé van de regeling zijn plaats gekregen. Weliswaar is daarna de werking van de regeling bij de landsverordening van 28 februari 1952 (P.B. N° 24) tot de eilandsambtenaren uitgebreid, maar de naam ervan is nimmer aan de nieuwe staatsrechtelijke structuur aangepast.

Met de thans voorgestelde nieuwe regeling dient deze aanpassing natuurlijk zijn beslag te krijgen. Zoals in het intitulé de „Nederlands-Antilliaanse burgerlijke landsdienaren” hebben moeten plaats maken voor het korte „overheidsdienaren”, zo wordt dit laatste woord nu ook in de citeertitel binnengevoerd. Aan invoeging van het woord „burgerlijke”, dat wèl in het intitulé en de citeertitel van de huidige Pensioenverordening voorkomt, bestaat geen behoefte; militaire ambtenaren die beroepshalve pensioenaanspraken hebben zijn niet in dienst van de Nederlandse Antillen, noch uiteraard van een der eilandgebieden.

De Minister-President,
Minister van Algemene Zaken,

De Staatssecretaris van Algemene Zaken,

De Minister van Financiën, 9.1.

		36-38	§ 2	Van de bijdragen voor weduwen- en wezenpensioen
		40-43	§ 3	Van de betaling der bij- dragen
		44	§ 4	Van de pensioengrondslag
65-87	Hoofdstuk VII Financiële bepa- lingen	48-52	Hoofdstuk VI	Bijzondere bepa- lingen betreffende de pensioe- nen in het algemeen
65-72	§ 1 Algemene bepalingen			
73-76	§ 2 Uitkering ineens			
77-83	§ 3 Voorziening pensioenver- plichtingen			
84-87	§ 4 Inkoop			
88-89	Hoofdstuk VIII Bijzondere be- voegdheden			
90-93	Hoofdstuk IX Beroep en herzie- ning			
94-97	Hoofdstuk X Verstrekking van inlichtingen			
98-110	Hoofdstuk XI Overgangsrecht	53-61	Hoofdstuk VII	Overgangsbepa- lingen
111-113	Hoofdstuk XII Slotbepalingen			

1. Het vonnis is, voor zover de ondergetekenden hebben kunnen nagaan, nimmer gepubliceerd. Wel is een voorafgaand tussenvonniss van de rechter in eerste aanleg (van 11 mei 1987) gepubliceerd, en wel in het *Tijdschrift voor Antilliaans Recht-Justicia*, jaargang 1987, aflevering 4, blz. 196-198.

2. De teksten van de betreffende overgangsbepalingen zijn opgenomen in de losbladige editie *Wetgeving van de Nederlandse Antillen, band I — Staats- en administratiefrechtelijke regelingen*, in 1985 uitgegeven door de Stichting Tijdschrift voor Antilliaans Recht en verzorgd door de griffier van de Staten, mr. C.M. Grüning (zie blz. 647-649 in die uitgave).

3. Hoofdstuk III van de Pensioenverordening Burgerlijke Landsdienaren 1938 bestaat in zijn geheel uit één paragraaf.

4. In de Pensioenverordening Burgerlijke Landsdienaren 1938 is de volgorde van behandeling van de aangelegenheden betreffende de pensioenbijdragen (hoofdstuk IV) en betreffende de aanvraag en toekenning van pensioenen (hoofdstuk V) precies omgekeerd aan die in de nieuwe landsverordening.

BIJLAGE

Vergelijking tussen het ontwerp en de Pensioenverordening Burgerlijke Landsdienaren 1938

DE STRUCTUUR VAN DE REGELINGEN

artikelen van het ontwerp		artikelen v/d Pensioenverordening Burgerlijke Landsdienaren 1938	
1-3	Hoofdstuk I Algemene bepalingen	1-6	Hoofdstuk I Algemene bepalingen
4-11	Hoofdstuk II Overheidsdienaren		
4-8	§ 1 Begripsbepalingen		
9-11	§ 2 Administratie van de hoedanigheid van overheidsdienaren		
12-30	Hoofdstuk III Het pensioen der overheidsdienaren	8-22	Hoofdstuk II Van het pensioen der ambtenaren
12-16	Afdeling 1 Het recht op pensioen	8-11	§ 1 Van het recht op pensioen
17-24	Afdeling 2 Berekening van het pensioen	12-14	§ 2 Van de diensttijd
17-20	§ 1 Diensttijd		
21-26	§ 2 Pensioengrondslag		
27-30	Afdeling 3 Hoogte van het pensioen		
31-54	Hoofdstuk IV Het pensioen der nabestaanden en wezen	23-28	Hoofdstuk III Van het pensioen der weduwen, weduwnaars en wezen
31-41	Afdeling 1 Het recht op pensioen	23-28	§ 1 Van het recht op pensioen ³
31-36	§ 1 Nabestaanden- en wezenpensioen		
37-39	§ 2 Tijdelijk pensioen		
40-41	§ 3 Smartegeld		
42-51	Afdeling 2 Hoogte van het pensioen		
52-56	Hoofdstuk V Toekenning en betaling van het pensioen	45-47 ⁴	Hoofdstuk V Van aanvraag, ingang en einde van het pensioen
57-64	Hoofdstuk VI Pensioenbijdragen	29-44	Hoofdstuk IV Van de bijdragen voor pensioen en de pensioengrondslag
		29	Algemeen
		30-34	§ 1 Van de bijdragen voor eigenpensioen